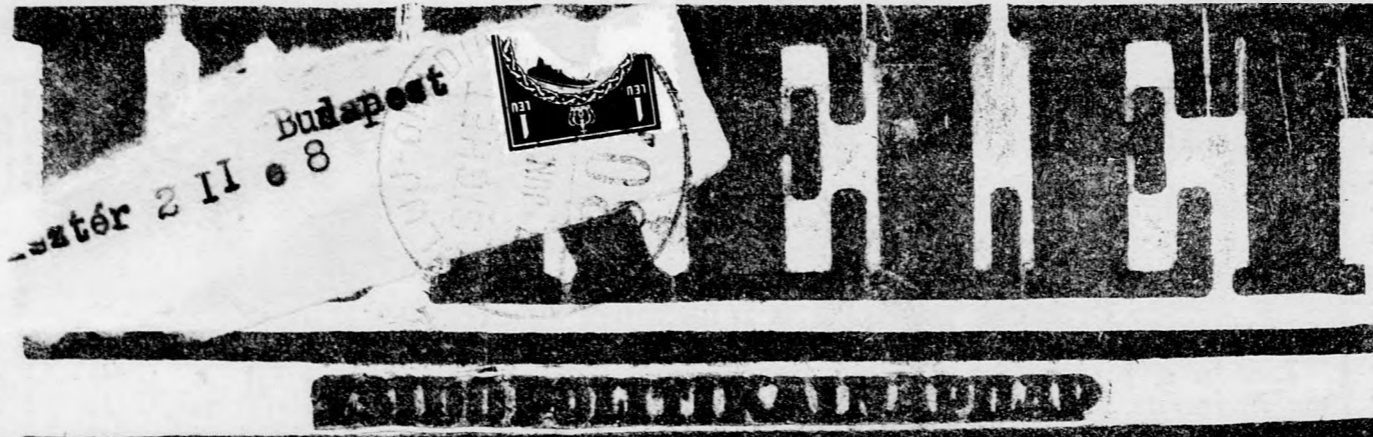

Taxa postală
platite în numerar
No. 224.716-929.

Szerkesztőség
és kiadóhivatal:
Cluj-Kolozsvár, Strada
Baron L. Pop (volt Brassai u.) 10.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak: Ha-
yonta 110, negyedévre 320, félfévre
600, egészévre 1200 lej. Külföldre:
havonta 1, negyedévre 3, félfévre 6,
egészévre 10 dollar, vagy egyenértékű
értékű valuta. Hirdetések díjazása
szerint. Az „UJ KELET” az erdélyi zsi-
dó bányászati zsidóság egyetlen napijának.
Cikkeink utánnyomását csak a forrás
megjelölésével engedjük meg.

Bérmertetlen
leveleket nem
fogadunk el.

Ára 5 lej

Kéziratok meg-
örzésére és visszaküldésére nem vál-
lalkozunk. Főszerkesztő Dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő Jámber
Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 31

Déuték, 1932. június 17.

5692. ÉV
SZIVAN 13.

XV. ÉVF.
134. SZAM

tömeg el-
s a rend-
től elte-
ra nem
sta tünte-
y ideges.

sztási

5. Az igaz
ozottabban
apnak azt
szálgóbirót,
tikusok el-
sgálatokat
helyezték.
történt.
gy válaszc-
zések tör-

szító-
et kéri

15. A kor-
megindí-
szlavia ál-
lalom mil-
n követ ma
a belgrádi
hogy a ju-
badon tran-
ületén át,
ezt nem
aszországba
további ál-
a tárgyalá-

argyal

5. Titulescu
st folytatott
tán ismert
összes bel-
titulescu in-
ai problé-

val, majd
Dimineata
u korábban
rintkezésnek
ez a mód-
volna ismét-
törekvésel-

zíték az
rvényit

15. Kaposo-
rvény újabb
ilyen azt a
y ezt a tör-
os lap szen-
hatályba is
törvénytele-
grehajtását.
a törvényes-
a helyezte a
szabott egy
több állással
válasszanak,
kormány re-
akaritást fog
szoros fizeté-

utalják
gdijasok

15. Infor-
miniszter a
zetben lesz,
és tisztvise-
juniusi illet-

adás az Épi-
16-án este 7
haj elleni vé-
klinikán lett
enki se mu-
mányos fil-
jára lesz be-

Lapkiadó Rt.
ada Baron L.
Telefón 9-77.

Ez az a jel, amelyben a Zsidó Párt el-
ső nagy győzelmét aratta.

Ez az a jel, amely az első önálló zsidó
lista homlokára került.

Két szétágazó körszelet — a száz felé
szakadozott zsidóság szimbóluma — és
egy kemény egyenes vonal, amely a Zsi-
dó Párt jegyében elválaszthatatlanul fog-
ja egybe a zsidóság legellentétebb pó-
lusait is.

Ezzel a jellel indul a Zsidó Párt újra
a választási küzdelemben. Önálló lista-
va, a maga erejéből, saját ügyének a vé-
delmében.

Lehet-e zsidó ebben az országban, aki
ne erre a jellelre támaszkodik?

Legyen a szétágazó kör felső, vagy alsó
sarkán, jobb, vagy baloldalán, egyfor-
rán húzza össze a közös zsidó sors egye-
nő vonalára.

A zsidó sors közös osztályrésze minden
zsidónak és a zsidóság követelése miatt
csak a Zsidó Párt száll sikra.

Ezért fog minden zsidó a zsidó listára
szavazni.

A szakértők árulása

Egy évvel ezelőtt divat volt csepülni a
demokráciát, a politikát és a politikai
pártokat.

Argetoianu és társai éppen ezért kerül-
tek hatalomra.

Nem volt se demokráciájuk, se pártjuk,
Politizálni sem akartak.

Egyetlen vágyuk az volt, hogy kitűnő
szakértelmüket a közjó, az ország maga-
sabb érdekeinek szolgálatába állítsák.

Egy év alatt ezek a szakértők többet
politizáltak, mint az összes pártok együtt-
véve.

Csak a szakértelmüket, csak azt nem
látta sem a közjó, sem az ország felsőbb
érdekei.

A király erre sürgősen eltávolította
őket a hatalomról.

Alig hogy kiirták a választásokat, ki-
derült a nagy turpisság: ennek a sok
szakértőnek csupán jogcím volt a szakér-
telem arra, hogy hatalomra kerüljenek.

Jogcím, amely helyettesítette a pártot,
a népszerűséget és a demokráciát.

Mert most, amikor látják, hogy szak-
értelméből nem lehet többé megélni,
mindegyik sietve kapaszkodik meg vala-
melyik pártban.

Ionescu-Sisesti, Valcovici, a pártok
nagy ellenségei. Jorga oldalán szeretné-
nek bejutni a parlamentbe.

Argetoianu, a diktátor, a pártok halá-
los ellenfele még egy új pártgründolással
is igyekszik a romániai pártpolitika alap-
jait erősíteni.

A szakértő urak, miután elarultak a
szakértelmet, most elárulták antikdemo-
kratikus és pártellenes hitvallásukat is.

Ez az árulás a román politika legújabb
és legpikánsabb szenzációja.

Hitler és Marx

Amíg a nagy Adolf eljutott Maxig,
sok szennyes víznek kellett lefolynia a
nemzeti szocializmus megdagadt folyó-
ján.

Sőt még ennél is több szennyes víznek
kellett összegyülnie a náci-apostolok fe-
jében.

Most már azonban nincs semmi baj —
Adolf, a Hitler megérkezett Marxhoz,
a trjeri zsidó ügyvéd fiának zsidó elmé-
leteihez.

Mindenesetre nagy szerencse, hogy
Marx nem érte meg ezt a nagy megtiszt-
teltetést. Ezuttal sem vagyunk bizonyos-
sak benne, hogy vajjon a tudományos
szocializmus megalapítója nem-e fordul
meg sírjában Adolf legújabb pálfordulá-
sának hallatára.

Az antiszemita nácivezér ki akarja bé-
kíteni a világot a zsidó marxizmussal,
még pedig olyan módon, hogy a marxiz-
mushoz hozzáadja a hitlerizmust. Marx +
Hitler: ez a legújabb kémiai képlet, ami
arra van hivatva, hogy a tüzet és a vizet,
a habzó, gyűlölködő nacionalizmust és az
interacionális kibékítést egymással,
helyesebben politikai vegyületet csinál-
jon belőle.

Macdonald: „Ismeretlen aranyu világkatasztrófa ki-
kerülése érdekében“

Megnyitott a lausannei konferencia

Macdonald lett a konferencia elnöke, aki a kor-
mányférfiak felelősségét hangoztatta. Herriot
eredményt vár a konferenciától

Máris a halasztás szellemében tárgyalnak Lausanneban

Lausanne, június 16. A lausannei
konferencia csütörtök délelőtt megtar-
totta megnyitó ülését. A hitelező hatal-
mak két miniszterelnöke, Macdonald és
Herriot, három külügyminiszter és Ja-
pán kivételével, az összes hatalmak pénz-
ügyminiszterei is részt vesznek a kon-
ferencián. A Beau Rivage nagytermé-
ben patkóalku asztal körül helyezked-
tek el a delegátusok a megnyitón. Mac-
donald foglalta el az elnöki széket, mel-
lette ültek két oldalt a hatalmak főde-
legátusai, továbbá az angol dominionok
és az érdekeltek kisállamok kiküldöttjei.
A teremben sok újságíró is megjelent.
Közönséget csak korlátozott számban bo-
csátottak be.

Motta, a svájci szövetség tanács el-
nöke üdvözlő szavai után Macdonald
mondott megnyitó beszédet. Hangoz-
tatta, hogy az értekezlet legnagyobb
mértékben aggasztó világgazdasági vál-
ság árnyai alatt ül össze. Az egész vilá-
g a konferencián egybegyűlt kormány-
férfiakra tekint s megegyezésüktől vár
ja az inség és a krízis enyhítésére al-
kalmatlan módokat megtalálását.

*Ennek a konferenciának az a fel-
adatát juttat, hogy az egyre jobban
fenyegető s a világháború előtti
időkben ismeretlen aranyu világ-
katasztrófa kikerülése érdekében
szükséges eszközöket és utakat
megtalálja.*

1929 óta a világgereszkedelelem forgal-
ma a felére csökkent és nemzetközi
együttműködés nélkül a további súlye-
dés elháríthatatlan. Ma már 20-25
millió embernek nincs munkája s ezek
a tömegek nemcsak a fogyasztásból es-
tek ki, de alig rendelkeznek a legele-
mibb szükségletekkel. Az angol minisz-
terelnök a továbbiakban a kormányférfi-
ak felelősségét hangoztatta s azt fej-
tegette, hogy a népek elvárják veze-
tőiktől a jobb jövő felé vezető ut ki-
eresését.

Hitlerrel eddig csak azt állították,
hogy politikailag teljesen iskolázatlan,
tudatlan mázolósegéd, aki zavaros frázis-
ok segítségével kapaszkodott fel az ugor
kafára.

Ez a legújabb teóriája azt is elárulja,
hogy természetudományhoz, legfőképpen
pedig a kémiahoz se konyít.

Mert ha konyítana, akkor tudaja kelle-
ne, hogy az elemek nem vegyülnek egy-
mással.

Már pedig marxizmus és hitlerizmus,
nacionalizmus és internacionalizmus, kis-
polgári szocializmus és proletár-szociá-
lizmus: egymást kizáró elemek, amelyek
még egy olyan varázsló érintésére sem
hajlandók összevegyülni, mint a nagy
Adolf.

De hát Hitler és a logika, Hitler és a
tudomány nem egy anyaméhben szület-
tek.

Az azonban letagadhatatlan, hogy va-
lami ravaszság van a nagy Adolf leg-
újabb politikai kinyilatkoztatásában. A
marxizmus nagy ellensége, a zsidó „des-
trukcióról“ szavaló frázis-tartály fenti
kijelentésével a marxista munkásság fe-

A konferencia megnyitását megelő-
zőleg tegnap délután és este az angol,
belga, francia, japán, német és olasz
fődelegátusok a konferenciát előkészít-
ő előzetes értekezletet tartottak

*A konferencia az érdelemes mun-
kásságot pénteken kezdi meg.*

Lausanneban vannak már a hat főha-
talmi delegációkon kívül az angol domi-
nionok, Dél-Afrika, Kanada, Ausztrália
és Új-Zéland, továbbá Portugália, Gör-
ögország, Románia, Lengyelország,
Bulgária, Magyarország, Csehszlová-
kia, és Jugoszlávia delegációi is. A do-
minionok és a kisebb országok delegá-
ciói szintén részt vesznek a konferen-
cián. Tegnap a Daily Mail munkatársa
megkérdezte Lausanneba utaztában
Herriot francia miniszterelnököt, vár-e
sikert a lausannei konferenciától.

*Herriot válaszában kijelentette,
hogy természetesen reménye van
eredményre, mert különben távol
maradt volna a lausannei értekez-
lettől.*

Londoni beavatott körökben az a vé-
lemény alakult ki, hogy a lausannei
konferencia nem fog sokáig együtt ma-
radni és lényegében csak arra szorit-
kozik, hogy a moratóriumot az év vé-
gig meghosszabbítsa. Az értekezletet
ezután elhalasztják az amerikai elnök-
választás utáni időpontra, amikor
már ismeretesebb lesznek a leszerelési
konferencia által elérendő eredmények
is.

Lausanne, június 16. Pápen német
kancellár csütörtök délután Herriot
francia miniszterelnökkel beható tár-
gyalásokat folytatott. Egyidejűleg a
fődelegátusok között magánmegbeszélé-
sek folytak a legaktuálisabb problé-
mák ügyében. Pénteken a nyilvánosság
kizárásával tart plenáris ülést a konfe-
rencia.

lé sandit és azokat próbálja becsalogat-
ni gyűlésező táborába.

Adolf hajlandó félreérteni a zsidó Marx
és az egész marxizmus iránti gyűlöletét,
ha ezzel sikerül a marxista munkások egy
néhányikét magához csalogatnia.

Nem hisszük, hogy a marxisták megtisz-
telve éreznék magukat a Marx-faló mázó-
lóság elragadó komplementje előtt.

Sőt az is valószínű, hogy a marxisták
nem fogják szükségét látni annak, hogy
a marxizmust — Hitlerrel békítsék ki.

Hitler maradjon csak meg a maga kap-
tafájánál s mutassa meg a világnak, hogy
mire képes. Helyesebben, mutassa meg,
hogy mire képtelen.

Szentül meg vagyunk győződve, hogy
ami a képtelenséget illeti, ebben a tekint-
etben Hitler a legnagyobb cselekedeteke-
re is képes lesz.

Mindenesetre nagyot fordulhatott még
Hitler fölött is az idők járása, ha már
nincs egyéb dolga ő apostoli félkegyel-
mességének, mint a marxizmus rehabilitá-
lása.

Amely rehabilitáció rosszabb a legké-
zenfekvőbb kompromittálásnál is.

VILÁG TÖKRÉ

Schleicher tábornok kudarca

Amióta a Papen-kormány van hatalmon
Németországban: a külföld nehezen tud
magának tisztázni képet alkotni a német
állapotokról. Hogyan kerülhetett kor-
mányra egy olyan szűkebbkörű junker-
társaság, amelynek se pártja, se többsége,
se népszerűsége nincs a tömegek előtt?
Hogyan történhetett, hogy az eddig
szigorúan alkotmányhű Hindenburg tá-
bornok egy merőben alkotmányellenes
kormányt adta át a weimari alkotmány
alján álló Brüning dr. helyét?

Erre a kérdésre a feleletet csak azok
adhatják meg, akik nemcsak a német
politika és a német pártok tényleges erő-
viszonyait ismerik, hanem főleg azok,
akik a Hindenburg tábornok körül ki-
alakult „kamarilla“ szerepét és befolyá-
sát ismerik. A kamarillának az élén
Schleicher tábornok áll, a „titokzatos“
katoná, akinek szerepe, amilyen érdekes,
épp olyan tisztázatlan volt még néhány
hétrel is ezelőtt.

Ma már azonban ez a „rejtély“ meg-
oldódott. Ma már nyilvánvaló, hogy a
Papen-kormány megalkotója nem Papen,
hanem Schleicher tábornok volt, aki sze-
mélyesen állította össze a junker-kormány
miniszteri listáját.

Ki ez a generális, akiről az utóbbi idő-
ben olyan sok találó és nem találó jel-
lemzés látott napvilágot?

Schleicher a háború alatt politikai
tanácsadója volt a legfelsőbb hadvezetősé-
gnek és ettől az időtől kezdve szoros
nexusban állt Groener tábornokkal, Né-
metország rövid idő előtti honvédelmi
miniszterével. Groener vezette a nagy-
vezérkar közlekedési osztályát és Schle-
cher már mint kapitány az ő osztályán
működött. Schleicher mindig igen szíve-
lyes hangon nyilatkozott főnökéről, aki-
nek generálissá való gyors előléptetését
is köszönhette. Groener is igen meleg
érzelmeket táplált Schleicher iránt s
talán mindent inkább eltört volna, mint
azt, hogy Schleicher megbízhatóságát
valaki kétségbe vonja előtte.

Holott nagyon sokan voltak már ebben
az időben olyanok, akik nagyon is két-
ségbe vonták Schleicher megbízhatóságát.
Rövidesen mindenki tudta róla, hogy ő
a vezetője annak a klikknek, amely már
hosszabb idő óta politikai cselzövevények-
et sző.

A legelső sikere akkor volt Schleicher
politikájának, amikor dr. Wirth lemondá-
sa után Groener hadügyminiszteret biz-
ták meg a birodalmi hadügyminisztérium
vezetésével. Akkoriban a viszonyok már
azt mutatták, hogy a nemzeti szocialista
tulkapásokkal szemben el kell rendelni a
kivételes állapotot.

Ekkor az a csodálatos dolog történt,
hogy a belügyminisztérium titkos tanács-
adójának erősebb befolyás jutott, mint azt
a hadügyminisztériumban gondolták. És
akkor, amikor Groenernek a birodalmi
gyűlésen a nemzeti szocialisták roham-
osztályainak feloszlátása tárgyában tar-
tott beszédében ez kifejezésre jutott,
Groener megbukott. Schleicher buktatta
meg.

Groener bukásának folytatása volt
Brüning kancellár lemondása is. Ez a le-
mondás is — Schleicher tábornok műve
volt.

Schleicher még ma is csak a kulisszák
mögött szőné veszedelmes intrikáját, ha
az intrikától irtózó Hindenburg elnök
nem ragaszkodott volna ahhoz, hogy
Schleicher ezuttal a miniszteri felelősség
terhére átvége. Ez a kényszer, melyet
Hindenburg Schleicher tábornokra gya-
korolt, politikai tekintetben igen fontos
tényező, mert csak ilyen módon lehet
pozitív, vagy negatív formában megoldani
azt a konfliktust, amely a jelen pillanat-
ban a demokratikus politika és a tervek
szövegető katonai politikusok között fel-
merült.

Németországban most az ismétlődik
meg, amely minden fiatal köztársaság tör-

ténetében lejátszódott és aminek mindig és mindenütt be kell következnie...

Schleicher esete a Papen-ormány megalkotásával arra a józan megállapításra kényszerít...

Schleicher tábornoknak, természetesen, e katonai álláspont ellenére is voltak és vannak politikai tervei...

A nemzeti szocialista párt ma felerészben polgárokból áll, másik fele azonban olyan ifjak és proletár-elemek együttese...

Schleicher, épp úgy, mint Brüning, megkísérelte Hitlert a kormányzás számára megnyerni...

Amikor a nemzeti szocializmus áradata tovább emelkedett, Schleicher új agitációs anyagnak használta fel a nemzeti szocialisták számára Brüning kormányzásának fennmaradását...

Es ezért támadt benne az a terv, hogy olyan kormányt teremtsen, amely bírja a jobboldali pártok s a náci bizalmát...

Ezért volt szükség olyan kormányra, amely teljesen magáévá teszi a nemzeti szocialisták zsargonját...

Schleicher azonban elszámította magát. Terveit maguk a nemzeti szocialisták — és a centrum hiúsították meg...

De Schleicher tervei Hindenburg alkotmányhűségén is hajótörést szenvedtek. Így azután a Papen-kormány olyan helyzetbe került...

Az új választások tehát vagy nemzeti szocialista többséget hoznak és akkor felborulnak azoknak a konzervatív hatalmaknak elméletileg felépített tervei...

Külügyminisztériumi államtitkár. Valamivel fiatalabb az előbbiekénél, de jól benne az ötvenes években...

Kiktől várja a világ a krizis megoldását?

Francia portrék a lausannei konferenciáról

Lausanne, június 16. A világ figyelmé Lausanne felé irányul. A gazdasági konferenciától várják a válság megoldását...

Eduard Herriot

A legérdekesebb francia politikus, érdekesége, hogy tekintélyét meg tudta tartani, akár a kormány, akár az ellenzék élén...

Most 60 éves. A széles vállú, szögletes fejű férfi megtestesítője a republikánus polgárnak...

De nem ez magyarázza egészen szakotlan népszerűségét. Herriotban a legtisztábban mutatkoznak azok a tulajdonságok...

Herriot nagy becsben áll a többi pártok előtt is és pedig azért, mert nemcsak egyénileg, hanem politikailag is abszolút tisztességes...

Germain Martin

Ő a pénzügyminiszter, aki Lausanneban Herriot első tanácsadója. Ő is hatvan év körül van...

Kereskedelemügyi miniszter, akit a külföld még nem ismer. Napolyban született. Ötvenéves korában került a parlamentbe...

Juljan Durand

Kereskedelemügyi miniszter, akit a külföld még nem ismer. Napolyban született. Ötvenéves korában került a parlamentbe...

Joseph Paganon

Külügyminisztériumi államtitkár. Valamivel fiatalabb az előbbiekénél, de jól benne az ötvenes években...

mérnök. Szintén későn került a parlamentbe, többizben miniszteri megbízást kapott...

George Bonnet

Pénzügyi tanácsadó. Az egyetlen parlamenti férfi, aki nem tartozik a kabinet tagjai közé...

Charles Rist

A pénzügyek tudósa. Ilyennek ismerik Franciaországban. A Banque de France helyettes kormányzója...

Öt nappal az utazás előtt, a vasuti jegy felmutatása mellett kell devizát igényelni

Bucuresti-Bukarest, június 16. A Banca Nationala köztes közleményre hozza, hogy tekintettel az utvelekre...

Vasárnap éjjel bál is lesz a WIZO-bazáron

Szekerderékszámra szállítják a szebbnél-szebb tárgyakat a WIZO-bazárra

Cluj-Kolozsvár, június 16. (Az Új Kelet tudósítójától.) Már napok óta hordják a sátrak felállításához szükséges tárgyakat...

A végső meglepetést csak most közöljük a közönséggel. Vasárnap éjjel bál lesz a bazáron...

Szilágysági autobusz-menetrend

Érvényes 1932 május 22-től. Zălau—Simleul-Silvaniei—Carei—Satu-Mare:

Table with columns for departure (I, II, III, IV) and arrival (I, II, III, IV) times for Zălau, Vársolt, Simleul-Silvaniei, Tășnad, Carei, and Satu-Mare.

Zilahon vonatcsatlakozás Zsibó—Nagybánya felé 8.40 órakor Autóbusz Szilágy-Cseh felé 13.30 órakor

Ciucea—Simleul-Silvaniei:

Table with columns for departure (I, II, III) and arrival (I, II, III) times for Ciucea, Crasna, Vársolt, and Simleul-Silvaniei.

Cucsán vonat csatlakozás Kolozsvár—Bukarest felé 7.46 órakor személy, 9.07 rapid, 10.53 gyors, 16.38 személy, 18.01 gyors, Nagyvárad felé 8.12 gyors, 10.58 gyors, 16.02 személy.

Soc. Mera & Comp.

Ne mosasson otthon, mert egy kiló fehérnemű mosása csak 15 lejbe kerül. Terítőket és függönyöket rendkívül olcsón mos az Erzsébet mosóda. CLUJ, Strada Aurel Vlaicu (volt Bánffy-u.) 3. szám.

Két u

Mind a kettő ahol egy idő óta irányát, a jobboldal fokozott figyelemmel...

Ottwalt az e volt még nemrég. vezetett fegyvertény házi forradalmon...

Ötven évvel eze Stöcker udvari prézsidók ellen a né tömegeket. A gaz nagyipar diadalnyer...

Stöcker és hívei nyitának a gazdaszsidók nyakába...

A gyűlölettel túrvívadjé sarjlobban, mindennap...

A gyűlölettel túrvívadjé sarjlobban, mindennapcai kilengések...

Hitler az Ottwa ott folytatja, ahol a különbség csak...

„Várfogása alatt vet irt Hitler. A Iban Mein Kampf könyvben egyetlen...

poságoknak, hogy gyenkezés fogja e ték és a filozófus...

Két új könyv a hitlerizmusról

Mind a kettő Bécsben jelent meg, ahol egy idő óta mindegyik politikai iránylat, a jobboldal épp úgy, mint a bal, fokozott figyelemmel kíséri a határokat östromló nemzeti szocializmusnak megmozdulásait. Az egyik könyvet — **Deutschland erwache!** a címe — a szélsőjobb egyik renegátja írta: Ernst Ottwalt. A másikat, melynek **Zwischenspiel Hitler** a címe, Ausztria rendkívül mozgékony ifjakatolikusai adták ki.

Ottwalt az ellenforradalom tisztje volt még nemrég. Végigverekedte ugynevezett fegyvertényeit a müncheni sörházi forradalmon kezdve a **Kapp-puccs**on át egészen a tavalyelőtti bombamerényletekig. Most azonban — quae muta tio rerum! — a történelmi materializmus szemüvegén át nézi a világot. Könyve két új szempontot érvényesít a hitlerizmus bírálatánál. A császári idők antiszemiata mozgalmának legitím örökösét látja benne és a nekivadult kispolgár forradalmának minősíti, mely azonban már rákanyarodott a legitimizmus vágányára és az ipari trösztök, mindenekfelett az I. G. Farben, szolgalegényévé süllyedt.

Ötven évvel ezelőtt egy másik Adolf, Stöcker udvari prédikátor lovalta fel a zsidók ellen a németországi kispolgári tömegeket. A gazdasági átalakulás, a nagyipar diadalmas előrenyomulása kegyetlenné tette ezt a felemás, a burzsoázia és a proletártömegek közé bekelt osztályt. Nínstelenségében aztán könnyen volt kapható minden program számára, mely gyors és az ő javát szolgáló változásokat ígért.

Stöcker és hívei még csak nem is konyitanak a gazdasági élet törvényeire. A zsidók nyakába varrnak minden rosszat, elítélendőt, vészthozót, amit az akkori Németország életében észlelnek. Megnövekszik a gabona világtermelés és a keleti német provinciák parasztsága eladósodik a tengerentúli konkurrenczia következtében. Stöcker azonban csak a zsidót látja, aki kölesönt adott a parasztnak és amikor nem tudott fizetni, elárvereztette a feje fölül a házat, a talpa alól a kicsiny darab földet. A termelési eszközök tökéletesebbé válnak, a profit-éhség sajátos jellemű vállalkozó osztályt alakít ki. Persze zsidók is akadnak a vállalkozók között. Stöcker azonban csakis őket látja és sebbel lobból megállapítja, hogy ők az ipari proletáriátus nyomorúságos helyzetének egyedüli oka.

A gyűlölettel túlfűtött levegőben a rérvád meséje sarjad, zsinagógák lángja lobban, mindennaposok lesznek az uccai kilengések. Bismarck azonban passzív marad. A császárhoz intézett jelentéséből kiderül, hogy miért. Kapóra jött neki az antiszemitizmus, mert a kispolgár antikapitalisztikus ösztöneit kevésbé veszedelmes irányba terelte, tehát nagy szerű villámhárítónak bizonyult. Amikor azonban Stöcker agitációja az ő házi-sidáját, Bleichröder bankárt is kikezdi, amikor odáig fajul, hogy „törvénytelen vágyakat gerjeszt a nagy vagyonok után”, rögtön frontot változtat. Az új császár — II. Vilmos — Bismarck sugalmására kiakóbolítja a „politizáló papot”. És Stöcker pártja jelentéktelenné zsugorodva és mint a kapitalizmus uszályhordozója végez.

Hitler az Ottwalt meglátása szerint ott folytatja, ahol Stöcker abbahagyta. A különbség csak az, hogy most az infláció s az ipari racionalizálás áldozatai teszik ki a táborát. „Kezdetben voltak a gazdasági katasztrófák, amelyek a német kispolgárságot lehengerelték: a nemzeti szocialista mozgalom sorsa csak a seismograph, mely ezeket a megrázkódtatásokat regisztrálja.” Hitler a tipikus kispolgár Ottwalt szerint. A messiás, — ahogyan Müller ur a messiást elképze li. „Várfogsága alatt ijesztően vastag könyvet írt Hitler. A **l'etat c'est moi** stílusában **Mein Kampf** a címe. Nincs ebben a könyvben egyetlen gondolat, amelyet már ezerszeresen ki nem fundáltak és ki kérődztek volna. Olyan tömkelege a laposságoknak, hogy az embert égő szégyenkezés fogja el amiatt, hogy a költők és a filozófusok országában ez a könyv 84.000 példányban fogyott... A nyárspolgár visszapiplint életére és gonosz ösztönösséggel találja el mindazt, ami a német nyárspolgárnak kell, ami meggyőzi, megragadja. A mesék mintájára, melyek a karddal játszó kis kölykökben jóelőre megláttatják a jövő idők generálisát. Már tízezer korában, a német-francia háború történetét olvasgatva, kialakulnak a gondolatai önvalomá sa szerint a nemzetiségi kérdéstről. A

sors tervszerűsége munkál ugyancsak az önvalomása szerint már abban is, hogy az egyesíteni szándékolta két államnak, Németországnak és Ausztriának határán született... Ahogy ágyára veti magát, a párnák közé vágja a fejét, amikor híret veszi a háború végének. Ahogy leírja a gicces mondatot: „Az anyám temetése óta most sírtam először... mindenütt, mindenben a kispolgár.”

A másik könyv, a **Zwischenspiel Hitler** halomba gyűjti az újságcikkeket, ismereti és citálja a könyveket, amelyek nyom követik a hitlerizmust, megrögzítik, glosszálják eseményeit, eszményeit, programját. A szerkesztő munkája a rengeteg anyag csoportosításában áll. Nem azon dolgozik, hogy az összehordott hatalmas anyagot hozzányírálja a maga világnézetéhez, mely „a nemzeti szocializmust a legnagyobb határozottsággal, alapvetően fontos elvi okokból visszautasítja.” Amugy nyersen találja a citátumokat az olvasó elé. Hadd alkossa meg önállóan, a maga feje szerint véleményét. A szerkesztő maga — érdemes a nevével megjegyezni, Nikolaus **Howorka**nak hívják — díszkréten a háttérbe vonul és felfogása az előszón kívül csak a címben nyilatkozik meg, amely már jóelőre epizódnak értékelni le Hitlerrel.

A könyv élén a hitlerizmus krónikáját állítja össze 1930 októberétől, amikor 107 nemzeti szocialista képviselő vonul be a német parlamentbe, 1932 februárjáig, amikor Hitler megszerezte az elnök jelöltséghez szükséges állampolgárságot. Így, egységbe foglalva, rögtön kivilág-

lik, hogy a nagy ütközetek a könyv publikálásáig kivétel nélkül a Brüning sikerével végződtek. A nácioknak nem sikerül az elnökválasztásnál a szocialdemokrata Löbet kiemelni a nyeregből, nem sikerül bizalmatlanságot szavaztatnia a német kormánynak, a szükségrendeletek egy szálíg megkapják a parlament utólagos jóváhagyását, létrejön a szigorított házszabály, amely elejét veszi az obstrukciónak és Hindenburg személyében valamennyi pártot egy táborba terelő jelöltet sikerül Brüningnek Hitlerrel szem beállítani. Brüning az időbeli pozícióját ebbe a mondatba foglalja össze a müncheni katolikus Allgemeine Rundschau krónikása: A nacionalszocializmus előre nyomulása révén Brüning puccs, államsíny és nemzeti forradalom nélkül és a weimari alkotmány tiszteletbentartása mellett erős autoritív vezetőszerpre tett szert. Coudenhove-Calergi pedig így formulázza meg a Brüning-Hitler párbaj végeredményét: Brüning nagy jellem, Hitler erős temperamentum. Brüning állámférfi, Hitler agitátor, néptribun. Hitler a nemzeti és szocialis tömegösztonök re appellál. Brüning arisztokratikus természet. Önmérséklés, disztancia jellemzi, személyes méltóság. Meggyőzni akar és nem rábeszéli. A régi politikai formulák elvesztették értelmüket ebben a harcban. Az arisztokrata egyéniségű Brüning a demokráciát védelmezi, a néptribun Hitler a diktatúrát. És míg Hitler mesébe illő választási eredményein felbuzdulva demokratikus uton, a választási urnákon keresztül reméli a diktatúrát meghódítani, Brüning el van határozva, hogy ha szükséges adódik, diktatori eszközökkel fogja megmenteni a demokráciát.

Hitler Adolf Légalité-nek csufoja

Louis Philippe-vel, az orleansi heregegel példálódzva a liberális Berliner Tagblatt. **Malaparte** Mussolini karrikatúrájának, tiroli népviseletbe öltözött Julius Caesarnak böcsmöli. De legnekidühöttebb ellenfele, **Miltenberg** is leszögezi róla, hogy Németország legnagyobb szónoka. Nemcsak népszónok, hanem azoknak szónoka is, akik a kultúra fáradtjai. Az evangélikus Christliche Welt intuitívnek minősíti Hitler demagógiáját, akinek van merészsége a banálissá vált igazságokat, amikre majd mindenki rábukant már egyszer, szünet nélkül ismételtetni és ezzel az egyszerű formulázásokat kedvelő tömegeket megragadni. A hatalomtól még meglehetősen messze van. A sokféle vízeken átgázolt Malaparte is concedálja: a német proletáriátus ereje még töretlen. A munkástábor, mely vele szemben áll, hatalmasabb, mint volt. De Hitler már kényelmesen szétterpeszkedik a müncheni barna házban, emlékeket gyűjt és reprezentál. Kispolgár, — állapítja meg a Frankfurter Zeitung, aki tetszeleg a felsíkerekben s babérjain csücsül, mielőtt a végcélhoz érkezett volna. És hányszor volt már alkalma ahhoz, hogy a végső győzelmet kicsikarja! De nem forradalmár, hanem elfücskerált vezér a Malaparte szótára szerint. Giolitti azt mondaná róla: Hitler olyan férfi, akinek nagy jövő van a háta mögött. Elpuhult ember, a gondolatai kuszáltak, fél a döntő szótól, — mondja róla hajdani fegyvertársa, Miltenberg. A legérdekesebb pedig az a faji jellemzés, amit a katolikus centumpárt röpiratában a bajor tudományos akadémia elnöke ad fajteóriák atyamesteréről, Hitleréről: Rossz fajiságu ember, keverék, alacsony homloka van, csunya orra, széles arcsontjai, kicsiny szeme, sötét haja... (g. s.)

Ujabb rendelet: az adóbehajtásoknál csak a legvégső esetben szabad árverezni

A falusi adóhivatalokat is szigorú ellenőrzés alá helyezi a pénzügyminisztérium

Bucuresti-Bukarest, június 16. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A pénzügyminisztérium újabb írásbeli utasításokat küldött szét a pénzügyigazgatóságokhoz az adók behajtásának meggyorsítása ügyében. A körrendelet utasítja a pénzügyi inspektorokat, hogy személyesen kontrolálják a pénzügyigazgatóságok tevékenységét, sőt utazzanak ki a falusi adóhivatalokhoz is és harminc napon belül tegyenek jelentést a tapasztalataikról. Az összes vállalatoknál és részvénytársaságoknál ellenőrizendő, hogy fizették-e az utolsó napig a tisztviselők és munkások fizetési adóját, valamint osztlékok és zsetonok után járó adót. Hat hónapnál nagyobb hátralék esetén kihágási eljárás indul ellenük.

Hasonlóképpen ellenőrizni kell az összes ingatlanokat és megállapítani, hogy a lakbérleti szerződések elkészítésénél respektálták-e a bélyegtörvény rendelkezéseit. Miután mindez megtörtént, az inspektorok tartoznak személyesen ellenőrizni a városi percepciak tevékenységét. Ki kell osztani az adóbehajtóközlegeknek azokat az adófizetőket, akiktől naponként kell az adót inkasszálni és ezt a nagyadófizetőkön kell kezdeni, nem pedig a nincsteleneken, ahogy az rendszeren történik. Az inkasszót az árverés lehető elkerülésével kell végezni. Végrehajtás csak abban az esetben alkalmazandó, ha az adófizető részéről nyilvánvaló rossz-

akarát nyilvánul meg. Minden végrehajtáshoz szükséges az inspektor előzetes engedélye. Hátralékokra nem lehet haladékot adni. Kihágási büntetéseket végrehajtás után azonnal be kell hajtani. Külön tisztviselő bizand meg különböző büntetések behajtásának ellenőrzésével. Ellenőrizendő, hogy kereskedelmi és iparvállalatok a forgalmi adót az utolsó baniig befizették-e. Az inspektorok feladata annak megállapítása, hogy az összes autók után fizetik-e a törvényes adót. Azoknak az adófizetőknek, akiknek adója az 50 ezer lej meghaladja, lehetővé kell tenni, hogy az adót megfelelő részletekben fizessék be.

Amíg Barbu Stirbey herceg önként vissza nem tér az országba...

A legfőbb semmitőszék elutasította keresetével Terianu bukaresti ügyvédet, aki állítólag merényletet akart elkövetni a herceg ellen az Orient expresszen

Bucuresti-Bukarest, június 16. (Az Uj Kelet tud.) Röviddel Károly király hazatérése után Barbu Stirbey hercegnek el kellett hagynia az ország területét, miután a herceg és az ország uralkodója előtt még az előző évek során olyan személyi viszony alakult ki, amely Barbu Stirbey helyzetét Romániában lehetetlenné tette. A herceg sietve vonatra ült. Az Orient Expresszen az volt az érzése, hogy valaki nyomon követi. Alighogy az expressz elhagyta a magyar határt, ez a bizonytalan érzés határozott gyanuvá érlelődött. A herceg a legelső osztrák állomáson feljelentést tett az ugyancsak a vonaton tartózkodó N. Terianu bukaresti ügyvéd ellen, akit azzal vádolt meg, hogy merényletet akar elkövetni. Az osztrák rendőrhatalóságok természetesen készséggel álltak a volt román miniszterelnök rendelkezésére. A kétségbeesetten tiltakozó Terianut leszállították a vonatról, Bécsbe vitték, majd egy gyors bűnügyi eljárás lefoly-

tatása után visszatoloncolták Romániába. Barbu Stirbey ugyanazzal a vonattal folytatta útját Franciaország felé, ahol a mai napig is tartózkodik.

A hazatoloncolt Terianu hamis vádakodás miatt feljelentést tett Bukarestben Stirbey herceg ellen, akinek megbüntetését és 5 millió lej kártérítés megítélését kérte. A bukaresti törvényszék szabályszerűen tárgyalást tűzött ki, amelyen Stirbey herceg védői a per elhalasztását kérték. Orvosi bizonyítványt mutattak fel, amely szerint a herceg egy külföldi szanatóriumban beteg fekszik. A következő tárgyaláson a herceg védői a végleges elhalasztást kérték, mindaddig, amíg Barbu Stirbey önként visszatér az országba. Hivatkoztak a büntetőködex negyedik szakaszára, mely előírja, hogy román állampolgár külföldi állam területén elkövetett vétségében a román bíróság mindaddig nem ítélkezhetik, amíg a tettes önként vissza nem tér, vagy pedig kiadatási eljárás útján visz-

za nem hozzák. A bíróság helyt adott ennek a kérésnek. A döntést Terianu felfolyamodással támadta meg a legfőbb semmitőszékhez, amely első ízben tárgyalta egy ilyen kérdést. A semmitőszék a felfolyamodást visszautasította, ki- mondva, hogy a bíróság helyesen alkalmazta a büntetőködex negyedik szakaszát, midőn a perben az ítélezést felfüggesztette.

Az ipar és kereskedelem válsága

A kereskedelem, az ipar és a pénzválság orgánuma, az „Argus” bukaresti napilap. Előfizetést és hirdetést legelőnyöbben Lepage Kolozsvár újttan eszközölhet. Egy évi előfizetés 1000 lej, félévi 550 lej, negyedévi 300 lej. Hirdetésre kérjen Lepage-tól ajánlatot.

NIUS 17.
SSON
n,
nér-
sak
itő-
ket
on
soda
laicu (volt
ám.
mániában dol-
zázi bankkon
anciaországot,
lt pénzügyi
mentumos tár
az utolsó né-
kämpányt ve-
angol pénz-
aranystan-
ási politika
ti jegy
ényelni
isra hozza,
viza és va-
nyel kell az
devizaenge-
nca Natio-
ogy az uta-
VIZO-
gyakat
k most kö-
árnap éjjel
bb zenekar-
el, természe-
a Hasomér
A részletes
ma még tek-
nem len-
sok minden-
ZO bazáron
héz és fele-
nagy részét
hölgyek és
enni és meg
nd
K
II. IV.
3-30 20-45
2-50 20-05
2-30 19-45
18-15
17-15
16-
ZIK
II. III.
5-30 —
4-10 20-20
3-50 20-
3-30 19-45
U L
emély, 9.07
yors, 10.58
a & Comp

többet érnek mint a gyöngyök, amelyekkel olyan gyakran összehasonlítják őket. Őrizz meg ezt a természetes kincset a Pebeco — Dr. Unna — a híres egyetem tanár fogpasztlójának rendszeres használata által. Kezdje meg azonnal a Pebeco használatát, ne várjon addig, amíg fogai csunya színűek és hegyre nem hozható bajok is keletkeznek.

De miért éppen

PEBECO

Pebeco szigorúan tudományos elvek alapján készült, példás módon tisztítja és ragyogó fehérséget ad a fogaknak, elvégzi a betegségokozó szájbaktériumok gyors megsemmisítését. A Pebeco-erős aromás íze van és annak használata friss lehetőséget ad, ezenkívül pedig teljesen ártalmatlan. A Pebeco a legelőbb hatóanyagot tartalmazza és ebben a fogpasztlóban a világ legelőbb fogápolószereit bocsájtják rendelkezésére.

ZSIDÓ VILÁG

Elküldt a French-jelentés és a Jewish Agency elterjesztették

London, június 16. Június 13-án az angol gyarmati hivatal átnyújtotta a Jewish Agency londoni exekutívjének Lewis French palesztinai országfejlesztési igazgató jelentésének egy példányát a Palesztina mezőgazdasági földhelyzetéről és felhívta az exekutívét, hogy fejtsse ki álláspontját a jelentéssel szemben.

Jeruzsálemi távirati jelentés szerint ezzel egyidejűleg Sir Arthur Wauchope főkörmányzó átadta a French-jelentést a Jewish Agency palesztinai exekutívjének és az arab végrehajtóbizottságnak. Jeruzsálemben nyilatkozatot várnak a főkörmányzótól a jelentéssel kapcsolatos legközelebbi teendők-re vonatkozólag.

A Zsidó Távirati Iroda értesülése szerint, a French-jelentés publikálására csak a Jewish Agency és az arab exekutív véleményezésének megtörténte után fog sor kerülni. A zsidó és az arab álláspont vétele után a gyarmati hivatal le fogja fektetni és ki fogja dolgozni országfejlesztési politikáját és ezzel egyetemben fogja nyilvánosságra hozni a French-jelentést. Hogy a zsidók és az arabok memorandumát is a kormány fogja-e publikálni, ez még bizonytalan. Illetékes körökben úgy tudják, hogy a kormány palesztinai föld-politikájának lefektetése hátterbe fogja szorítani a tényleges French-jelentést, miután az országfejlesztés tendenciája és formája a kormány Palesztina-politikájának irányától függ.

Hogy milyen irányt fog venni ez a politika, ezt még nem lehet ma tudni, mivel a kormány magatartása a parlament véleményétől, illetve az országfejlesztési terv végrehajtásához szükséges két és félmillió font kölcsön jóváhagyásától függ. Bizonyos politikai körökben kételkednek abban, hogy a kormány a mai gazdasági viszonyok között célszerűnek fogja tartani a parlamenti szekciót a kölcsön jóváhagyására forszírozni és valószínűnek tartják,

hogy a kormány egyelőre csak azon pontjait fogja megvalósítani az ország fejlesztési programnak, amelyeket az állandó Palesztina-költségvetés segítségével is végre tudnak hajtani, hogy ez által elejtsék az ügy parlament elé vitelének szükségességét. Ha a kormány az utóbbi utat választaná, úgy az ITA értesülése szerint a Jewish Agency szembe fog helyezkedni egy ilyen kurzussal.

Weizmann emlékezésére Joseph Cowen-ről. Londonból jelentik: Dr. Weizmann Chaim, a Cionista Világszervezet volt elnöke az angol cionista föderáció jelenlegi elnöke, június 12-én nagyszabású emlékezésedet tartott a londoni hitközség székházának nagytermében Joseph Cowen-ről, a nemrég elhunyt cionista vezérről. „Joseph Cowen” — mondotta Weizmann — „a cionizmus hőskorának volt a gyermeke. Azóta, hogy Herzl formát adott a Cionista Szervezetnek a Palesztina-aspirációknak, Cowen szoros kapcsolatban állott a mozgalom minden fázisával. Anyira hozzáértő Herzl munkájához, hogy a Vezér a nagy víziójának középpontjában állította őt. Magam is együtt dolgoztam vele Londonban való érkezésem első pillanatától és különösen a háború nehéz éveiben tett nagy szolgálatot népünk. Mialatt Délafrikában dolgoztam, egy táviratot kaptam Cowentől, amelyben utolsó palesztinai útjának benyomásait

közölte velem és az ő elhatározását, hogy az ország elragadtató hatása alatt rövidesen Palesztinában telepszik le. Hittük és reméltük, hogy Cowen élete utolsó éveit boldogságban fogja leélni és elérni azt, amiért élt, dolgozott és lelkesedett.”

A Jordán-művek ünnepélyes felavatása. Jeruzsálemből jelentik: Pinchas Ruthenberg elektromos Jordán-műveit, amelynek építési munkálatai négy esztendő és hat-száz munkást vett igénybe, a napokban indítottak meg ünnepélyes keretek között Wauchope főkörmányzó, Abdulah Transz-jordánia emirjének és a kormány, valamint a zsidó testületek reprezentánsainak részvételével. A főkörmányzó beszédében méltatta Pinchas Ruthenberg érdemeit és a Jordán-művek nagy jelentőségét az ország életére, majd megnyomta a turbinákat megindító elektromos gombot és ezzel megindult a hatalmas gépezet, amely az egész országot látja el elektromos erővel.

A tel-avivi községyi választások végeredményei. Jeruzsálemből jelentik: Megírta az Uj Kelet, hogy a napokban zajlottak le Tel-Avivban a községyi választások. A szavazatok összeszámolása alapján az új városi tanács a következőképpen alakult meg: öt munkáspárti, három polgári (Dizengoff listájára), két lengyel-zsidó, míg a Mizrach, a jemeniták, a háztulajdonosok, a revizionisták és a kis-kereskedők 1—1 helyet kaptak a tanácsba.

A Hermes menetjegyiroda és az Omike közös nyári kirándulásának programja

Amint a tegnapi számunkban jelentettük a Hermes menetjegyiroda (Kolozsvár és Brassó) a budapesti Omike-vel közösen a nyár folyamán több kirándulást rendez. Olvasóink körében nagy feltűnést keltett olcsó áraival. Ki ragadunk egy részletesebb programot a kirándulások közül, melynek precíz rendezését, úgy a Hermes menetjegyiroda, valamint a budapesti Omike teljes mértékben garantálja.

A július 10-én induló Olaszországi társas utazás programja. Indulás Budapestről a déli pályaudvarról, megérkezés éjjel 12 óra 25 perckor Velencébe. Az állomástól a szállóig vaporettóval. Elszállás a Hotel Budapestben. Két nap tartózkodás Velencében. Harmadik nap Bolognában. Este megszállás Firenzében a Hotel Parlamentban. Egy nap tartózkodás Firenzében. Negyedik nap Róma. Elszállás a Hotel

Californiában. Két nap tartózkodás Rómában. Nyolcadik, kilencedik és tizedik nap Nápolyban. Elszállás a Hotel Grand Univers Napoli. Különféle kirándulások a város környékén. Tizedik nap délután indulás a Saturnia óceánjáró hajón Palermóba. Tizenegyedik nap Palermóban. Tizenkettedik nap Raguzában. Tizenharmadik nap Trieszt, innen autóbusszal Portoroseba. Elszállás a Hotel Riviera. Két nap tartózkodás. Tizenhatodik nap délután hajón Triesztbe. Város megtekintése. Visszaérkezés Budapestre 17-ik nap reggel.

Amint a fentiekben láthatjuk, gazdag program áll rendelkezésére a társas kirándulóknak.

Jelentkezéseket elfogad a Hermes menetjegyiroda Kolozsvár és Brassó, valamint az Uj Kelet szerkesztősége.

KÖZGAZDASÁG

Churchill drámai hatású beszéde a világgazdasági válság okairól

„A legcsalárdabb módon meghamisították a világ értékmérőjét az örült aranyhalmozással”

London, június 16. Winston Churchill az angol birodalmi társaság világgazdasági válságát annak tulajdonította, hogy a legcsalárdabb módon meghamisították a világ értékmérőjét az örült aranyhalmozással, amelynek folytán az arany értéke 70 százalékkal emelkedett s ugyanakkor minden más árucikk értéke ennyivel esett. Az eseményekért az arany a bűnös és nem a többi cikk, amelyek ára állandóan lépést tartott egymással. Pusztán az adósságok nem csökkentek, úgyhogy az adósságok ma 70 százalékkal többet fizetnek mint néhány évvel ezelőtt. Ez a borzalmas folyamat rövidesen romba fogja dönteni a civilizációt. Ez a világpestis azokat is megfertőzi, akik azt

az aranyhalmozással előidéztek. Az amerikai és a francia nemzeti vagyon amely százszorosan nagyobb aranykészleteknél, automatikusan elérte teleneledt.

Az adósságok tönkremennek, a külföldi befektetések megsemmisülnek. Ennek a folyamatnak következménye az általános világgazdasági válság, a forradalmak, a tömeggyilkosságok, a fizetésektelen-ségek és a mortóriumok.

A kormányok hiába emelik az adókat, a munkások hiába nyugszanak bele bérük leszállításába, az új állapotot néhány hónap múlva további árzuhanások fogják fölborítani. A menekülés egyetlen útja az, hogy erős kézzel meg kell fogni a pénz gépezetét. Ezért üdvözli örömmel a valuta-világkonferen-

ciát, ahol az Egyesült Államok és Anglia közös erővel meg fogják állítani a további árzuhanást és helyre fogják állítani a tőke bizalmát.

Amerikai közgazdasági hírek. Londonból jelentik: Csikágóban a buza árfolyama 40 centtel ujjabb mélypontra esett vissza. Ennek oka az, hogy a vetésterület Amerikában nem csökkent olyan mértékben, mint eleinte hitték, továbbá az a körülmény, hogy világszerte még nagy készletek állnak rendelkezésre eladatlanul. Lanyhulást keltő momentum volt az is, hogy az oroszok vásárlásait teljesen beszüntették. Az európai piacokon idegességet váltott ki a tengerentúli gabonatörszdek lanya irányzata. — Amerikában, beleértve a kanadai autógyárakat is, az év első öt hónapjában 714 ezer gépkocsit gyártottak. Az előző év hasonló időszakában a termelés 1 millió 390 ezer autó volt. 1929-hez képest a termelés 75 százalékkal csökkent s ezzel a tíz év előtti nivóra süllyedt alá. — Az Egyesült Államokban lévő külföldi pénz még mintegy 700 millió dollár értékét képvisel. Az aranyállomány 3200 millió dollár. Az amerikai bankárok szerint a külföldi tőke visszaáramlása a bankoknak megkönnyebbülést jelent.

— Olcsó kamattétel számítottak le a július-augusztusi kereskedelmi váltókat Angliában. Londonból jelentik: A pénzügyintézetek július és augusztus hónapokban esedékes kereskedelmi váltókat 3/4—1/4-od százalékos kamattételen számították le.

Chilében zavargások vannak

London, június 16. Chiléből a cenzura folytán csak kerülökkel érkeznek hírek. A határvidékekről származó hírek szerint az ország több városában zavargások törtek ki. A zavargók állítólag megkísérelték több középület, köztük az egyetem megostromlását és felgyújtását.

Hindenburg aláírta a nacionálszocialista rohamosztagok működését újra engedélyező szükségrendeletet

Berlin, június 16. Hindenburg elnök aláírja a kibocsátásra kerülő politikai szükségrendeleteket, köztük a nemzeti szocialista rohamosztagok működésének újraengedélyezéséről szólót és a sajtószükségrendeletet is. Az új szükségrendeletek ma, pénteken lépnek érvénybe. Egyidejűleg a birodalmi kormány a kommunista párt kivételével a pártok propagandája számára szabadrádiót engedélyez. A rádióbeszédet írásban be kell terjeszteni a műsor-ellenőrző bizottsághoz.

Kétszázmillió sillinges belső kölcsön útján rendezik az osztrák jegybank Kreditanstalt-váltóit

Bécs, június 16. Az osztrák Nemzeti Bank egész váltótárcaja 860 millió silling értékűt képvisel, ebből egyedül a Kreditanstalt váltói 690 millió sillinget tesznek ki. A tegnapi megtörtént egyezség szerint a 690 millió silling értékű váltóból az osztrák állam 540 millió silling értékűt átvész, a többi a Nemzeti Bank mint veszteséget leírja. Az 540 millió sillingből 200 millió silling értékű rövidejratu belső kölcsönt fognak kiadni, amelynek olyan előnyök lesznek a feltételei, hogy a kölcsön sikere az osztrák lakosság körében már is biztosítva van. A fennmaradó 340 millió silling az osztrák állam előnyösen kamatozó tartozása lesz, amelyet bizonyos annuitásokban fog törleszteni.

Mivel ilyen módon 200 millió silling értékű bankjegyet az állami kölcsön formájában befolyik a Nemzeti Bankhoz, a terv az, hogy a Nemzeti Bank ezt a bankjegymennyiséget megsemmisíti, ami automatikusan az osztrák bankjegyek értéketének növekedését vonja maga után.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

A dév

Visszavo

Szombato

Cluj Kolozsvár, június 16. (Tudósítójától.) A Zacharia tanácsa elvette kezdetét a kommunista monstrumgyalása. A dévai kommunista propagandaböncselekménnyel itélkezett és 3 évtől kezdve rött ki a zül nyolcat felmer vadlottait a sziguran ján ültették a vadguranca megállapit hunyadmegei kor Ferencnek, a dévai bérőljének lakásán Moskovits, mint ferőpiratok és külön kesztésével foglalko Almasan Agusztin, ügyvéd is mint vad Gombó Samut, Kó Józsefet, Genád He számos hunyadmeg lősségre a törvény

Kökösi Vilmosra szab, három éves börtön és feleségét zsefet másfél évi, a tőleg öt havi börtön törvényszék a vizstöltött időt nem tud szabadrábrahelyezés is elutasította.

A táblai tanács telt vadlott: Gombó Héger Péter, Nagy Pures Balázs és d jelentek meg, míg távolmaradt a tárg Hea Juon főügyés, míg a védelmet dr Rosmann Bernát kö ták el. A tárgyalás ismertette a törő benyújtott semmise

Egy érde

Rendkívül érdeke az egyik, alaki okosági panasz fölött a vadlottak kihaltartásnak ellentmozal, hogy az egyes után mindeniket k teremből. A vadlott jegyzőkönyvek vallomást tevő vad

a vadlottak egyik vallomást tett

A törvényszéki távici bukárestii ügy könyvbe vételét, a tagadott és ez elle panaszt nyújtott l

Zacharia elnök alapján szükséges ítélet megsemmisít ügyészhelyettes a a döntést. A védel

azzal a feltétellel ítélet megsemmisít ugyanakkor a le vadlottak szab

Rövid vita után dr lás felfüggesztésé takkal a kérdésbe tassion.

Az öt perc eltelt védőügyvéd bejel szabadrábrahelyez a védelem fenntar lason beterjesztet Zacharia elnök ti védelem ilyen felt rozását, mire

Féláron! Elsőranguan fest, tisztít ruhákat CZINK, Cluj

Junius

A dévai kommunista monstreper a kolozsvári tábla előtt

Visszavonta a védelem a törvényszéki tárgyaláson benyújtott semmiségi panaszokat. A vád és védelem beszédei

Szombaton reggel hirdeti ki a tábla a kommunistaper ítéletét

Cluj-Kolozsvár, június 16. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári tábla Zacharia tanácsa előtt esütörtök délután vette kezdetét a nagy port felvert dévai kommunista monstreper fellebbviteli tárgyalása. A dévai törvényszék husz kommunista propagandával és államellenes bűncselekménnyel vádolt ember fölött ítélezett és 3 évtől 5 hóig terjedő büntetéseket rótt ki a vádlottakra, akik közül nyolcat felmentett. A monstre per vádlottait a sziguranca nyomozása alapján ültették a vádlottak padjára. A sziguranca megállapítása szerint a dévai és hunyadmezei kommunisták Moskovits Ferencnek, a dévai városi mozgósítónak, a dévai városi lakásán találkoztak, ahol ugy Moskovits, mint felesége, Gidály Mária, röpiratok és különböző kiadványok szerkesztésével foglalkoztak. A perben dr. Almasan Augustin, az ismert nevű dévai ügyvéd is mint vádlott szerepelt, mellette Gombó Samu, Kókósi Vilmost, Varga Józsefet, Genád Henriket és Jenőt és még számos hunyadmezei egyént vont felelősségre a törvényszék.

Az elsőfoku ítélet

Kókósi Vilmosra rótták ki a legsúlyosabb, három éves börtönbüntetést. Moskovitsot és feleségét egy-egy évi, Varga Józsefet másfél évi, a többiekét félévi, illetőleg öt havi börtönbüntetésre ítélték. A törvényszék a vizsgálati fogságban eltöltött időt nem tudta be és a vádlottak szabadlábrahelyezésére vonatkozó kérést is elutasította.

A vád és a védelem

A táblai tanács előtt a nyolc felmentett vádlott: Gombó Samu, Genád Jenő, Héger Péter, Nagy Mihály, Nagy György, Fures Balázs és dr. Almasan Augustin jelentek meg, míg egyikük, Tusa János, távolmaradt a tárgyalásról. A vádat dr. Lea Iuon főügyész helyettes képviselte, míg a védelmet dr. Fehér Dezső és dr. Rosmann Bernát kolozsvári ügyvédek látták el. A tárgyalás megnyitásakor a tábla ismertette a törvényszéki tárgyaláson benyújtott semmiségi panaszokat.

Egy érdekes semmiségi panasz

Rendkívül érdekes jogi vita indult meg az egyik, alaki okokból benyújtott semmiségi panasz fölött. A dévai törvényszék a vádlottak kihallgatásánál a perrendtartásnak ellentmondó módon járt el azáltal, hogy az egyes vádlottak kihallgatása után mindeniket külön-külön kivette a tereméből. A vádlottak vallomásairól felvett jegyzőkönyveket sem olvasták fel a vallomást tevő vádlottak előtt, olyképpen, hogy

a vádlottak egyike sem tudta, milyen vallomást tettek vádlott-társai.

A törvényszéki tárgyaláson Paul Moscovici bukaresti ügyvéd kérte ennek jegyzőkönyvbe vételét, amit a törvényszék megtagadott és ez ellen az ügyvéd semmiségi panaszt nyújtott be.

Zacharia elnök a semmiségi panasz alapján szükségesnek látja az elsőfoku ítélet megsemmisítését. Lea Iuon dr. főügyész helyettes a tábla belátására bízta a döntést. A védelem azonban

azzal a feltétellel kéri az elsőfoku ítélet megsemmisítését, hogy a tábla ugyanakkor a letartóztatásban levő vádlottak szabadlábrahelyezését elrendelje.

Rövid vita után dr. Fehér Dezső a tárgyalás felfüggesztését kérte, hogy a vádlottakkal a kérdésben megbeszéléseket folytasson.

Az öt perc eltelté után dr. Fehér Dezső védőügyvéd bejelenti, hogy a vádlottak szabadlábrahelyezésének feltétele mellett, a védelem fenntartja az elsőfoku tárgyaláson beterjesztett semmiségi panaszt. Zacharia elnök tiltakozik ellene, hogy a védelem ilyen feltételekhez kösse elhatározását, mire

dr. Fehér Dezső bejelenti, hogy a védelem a semmiségi panaszokat visszavonja.

Ezzel kezdetét vette a tárgyalás és dr. Lea Iuon főügyész helyettes tartotta meg vádbeszédét.

Dr. Almasan és Gombi megbüntetését kéri az ügyész

A főügyész kéri a törvényszék által felmentett vádlottak elítélését, mert szerinte a felmentettek cselekményei talán még inkább kimerítik az államellenes propaganda kritériumait, mint az elítélteké. Különösen áll ez dr. Almasan Augustin és Gombó Samu vádlottakra, akiket Hunyad megyében, mint az ottani kommunista szervezkedés vezetőit tekintik. A jelenlegi perben is súlyos bizonyítékok vannak arra vonatkozólag, hogy Gombó és Almasan tevékeny részt vettek a szervezkedésben. Gombó Samu és dr. Almasanról a tárgyaláson tanuk állapították meg, hogy részt vettek a kommunisták munká-

jában. Genád Jenő fivérével együtt működött és Genád Henriknek minden lépéséről tudott. Genád Henriket elítélték, Genád Jenőt is el kellett volna ítélnie a törvényszéknek. Hasonlóképpen a többi felmentett vádlottak elítélését is kéri. Ezután a letartóztatásban levő vádlottakról beszél a főügyész s az ítélet súlyosbítását kéri.

Ha Argetoianunak és gróf Károlynak lehet...

Dr. Fehér Dezső tartja meg ezután védőbeszédét. Az ügyvéd szerint a törvényszék ítélete feltevésen és inkább szemérménytelen, mint tárgyyszerű bizonyítékokon alapul. Az ítéletben és annak indokolásában sehol még precizirozva sem látja a vádpontokat, melyeknek alapján az ítéletet meghozták. Történik utalás a Marzescu-törvény paragrafusaira, de az, amit a vádlottak elkövettek, egyáltalában nem meríti ki a Marzescu-törvény paragrafusainak kiritériumait, nem tekinthető államellenes bűncselekménnyek.

Lehet, hogy az államban elkülönült egyik társadalmi osztály ellen irányultak a manifesztumok, de a Marzescu-törvény nem ilyen bűncselekmények megtorlására, hanem Románia népi és geográfiai egységének megvédésére készült.

Olyan mondatokat tartalmaznak azok a röpcédulák amilyeneket kormányra kerülésekor nagy Argetoianu mondott, kijelentve, hogy a kapitalista rendet más termelési rendnek kell felváltania. Károlyi gróftól sem lehet szubverzivitással vádolni, de legutóbbi könyvében is állítja, hogy a kapitalizmus örökkévalóságában hinni naivság. Sehol államellenes bűncselekményt a vádlottak nem követtek el, a röpiratok még csak nem is izgatató tartalmúak, hanem élehangú kritikáját tartalmazták a kapitalista gazdasági rendnek. Kéri a vádlottak felmentését, mert ugy az ítélet, mint a főügyész által felépített vád illuzórius, éppen bűncselekmény hiányában.

Dr. Rosmann Bernát, mint Moskovits Ferenc feleségének védője emelkedik szólamra és védecei ellen emelt vádak részletesen ismertetve, megállapítja, hogy egyetlen pozitív bizonyíték a vádlottak bűnösségére vonatkozólag nincsen. Az utolsó szó jogán még dr. Almasan Augustin vádlott beszél. Kijelenti, hogy teljesen ártatlanul keverték be a perbe és kéri felmentését.

A tábla este félnyolcra vonult tanácskozássra vissza és az ítélet kihirdetését szombatra, június 18-án délelőtt 9 órára halasztotta el.

Franciaország csak akkor tárgyal Oroszországgal, ha a szovjet előbb megegyezik Romániával

Oroszország nem tárgyal Romániával, mert nem akar lemondani Beszarábiáról

Párizs, június 16. Dowgalevsky párizsi szovjet követ megjelent Herriot francia miniszterelnöknel, akinek ajánlatot tett a francia-orosz megemelt támadási szerződés tárgyalásainak újrafelvételére. Herriot azt válaszolta, hogy készséggel tárgyalna a szovjettel azonban e tárgyalásoknak előfeltétele,

hogy Oroszország kössön megemelt támadási egyezményeket Lengyelországgal Romániával is. Dowgalevsky hangsúlyozta, hogy Lengyelországgal szemben ennek nincsen semmi akadály, Romániával azonban a tárgyalásokat lehetlenné teszi a román kormánynak az a követelése, hogy Szovjet-Oroszország

ismerje el végleg Beszarabia csatlakozását. Az orosz követ szerint a szovjet kormány a románok által kívánt nyilatkozatot nem teheti meg. Herriot erre kijelentette, hogy Dowgalevsky közléseit a párizsi román követ utján tudomására fogja hozni a román kormánynak.

A kormány egymilliárd lejt kapott a Banca Nationalától és azonnal megkezdte a hátralékos fizetések és nyugdíjak folyósítását

Augusztus 15-én kell visszafizesse a kormány a Banca Nationala kölcsönét

Bucuresti-Bukarest, június 16. Tegnap este Mironescu pénzügyminiszter hosszabb megbeszélést folytatott Anghelcsuval a Banca Nationala kormányzójával és Stoicescuval, a Nemzeti Bank igazgatójával. Utána a bank igazgató tanácsa tartott ülést. A tanácskozásokon és az ülésen a Banca Nationala által a kormány rendelkezésére bocsátandó előlegről volt szó.

Ma délelőtt folytatták a tanácskozásokat, majd Anghelcsu közölte Mironescuval, hogy a Banca Nationala a mai napon rendelkezésére bocsát egy milliárd lejt a nyugdíjak és tisztviselői illetmények kifizetésére. Ezt az előleg nyújtást indokolja az, hogy a Banca

Nationala megkezdte a 100 lejes papír pénz bevonását és mintegy 1 milliárdnyi összegre már be is vont ilyen címletű bankjegyeket. Miután a papírpénz helyett kibocsátandó ezüstpénz csak augusztus 15-én érkezik az országba, a kormány akkor fogja a Banca Nationala által ma előlegezett 1 milliárdot a Nemzeti Banknak visszafizetni.

Ettől az 1 milliárdtól függetlenül folytat a kormány és a Banca Nationala tárgyalásokat az illetékes külföldi tényezőkkel, hogy a stabilizációs szerződés által bizonyos célokra szánt és rezervált alapokat az állam rendelkezésére bocsássák. Tekintettel arra, hogy ezek az alapok amugyis az ország gaz-

dasági életének fejlesztését kívánták szolgálni, a külföldi faktorok kétségtelenül hozzájárulnak ahhoz, hogy ezeket az összegeket a kormány a belföldi sürgős kifizetésekre fordítsa, mert az ország mai helyzetében ezzel elsősorban szolgálja a belföldi gazdasági élet szanálását.

Ma délelőtt Anghelcsu bankkormányzó alá is írta az 1 milliárdos virimentről szóló utalványt és ennek birtokában már holnap megkezdődik a nyugdíjak és fizetések folyósítása.

Kommunista tüntetés Bukarestben

Bucuresti-Bukarest, június 16. Tegnap este 200 kommunista a törvényszék épületétől, ahol átadták a jelölő listát, a város centruma felé indult és a szovjeteket éljenzve, tüntetni kezdtek. A csendőrség közre fogta a tüntetőket és valamennyiüket bekísérte a rendőrprefektúrára. Közülük 150-et szabálábra helyeztek ma délelőtt, a többiekét átkísérték az ügyészségre. Ezzel kapcsolatban házkutatást tartottak a kommunista otthonban, ahol lázító röpiratokat koboztak el.

Szinkör Mozgó

Megbecstelenítve!

Főszereplők: Tony van Eyk, Hans Stüve, Hans Adalbert von Schlattov, Bassermann.

A filmet a cenzura nevelő hatására való tekintettel kivételesen engedélyezte. Pénteken, szombaton, vasárnap.

Junius 19 és 20-án WIZO-bazár a ref. kollégium kerthelyiségében

Hindenburg bolsevizmussal vádolta meg Brüninget!

A német kancellár lemondásának kulcsszavai, amelyeket csak az elnöki kabinetiroda cáfol

Berlin, június 16.

A volt német birodalmi kancellár lemondásának körülményeiről mindezideig nem értesült hitelesen a közvélemény, csupán egyes felelőtlen politikusok nyilatkozatai alapján terjedtek el olyan hírek, amelyek szerint „Brüninget úgy kergették el, mint egy rossz cselédet”. Ezeket a híreszteléseket hivatalos helyről természetesen cáfolták s a kommunikék úgykezelték hangsúlyozni, hogy Brüning távozása a szokásos formák betartása mellett történt meg. A volt birodalmi kancellár azonban a maga részéről nem cáfolta meg a menesztésével kapcsolatban elterjedt híreket, környezetét pedig egyenesen megerősíti azt, hogy Hindenburg birodalmi elnök megdöbbenően brüszk formában adta tudtára a kancellárnak, hogy beléje helyezett bizalma megrendült.

Azokból a beszámoló-beszédekből, amelyeket egyes centrupárti képviselők az utóbbi napokban választói előtt tartottak és a centrupárt nagy vidéki napilapjainak jólinformált forrásból származó közleményeiből ma már rekonstruálni lehet, hogy Brüning elbocsátása hogyan folyt le. A hírlapi cikkekben foglalt állításokat, valamint a centrupárti képviselők beszédét a birodalmi elnök irodája de csak a kabinetiroda — megcáfolta ugyanis, azonban a lapok, amelyek ezt a cáfolatot közlik, hozzáfűzik azt a kérdést, hogy hát — ha minden rendben volt — miért kellett Brüninget hirtelen meneszteni.

Erre a kérdésre felel az alábbi értesülés:

A kormányválság akkor kezdődött, amikor Hindenburg körülbelül egy hónappal ezelőtt váratlanul elutazott neudecki birtokára. Ezt az utazást az elnöki hivatal államtikára, Meissner és a katonai kamarilla feje, Schleicher tábornok tanácsolták Hindenburgnak azért, hogy így elvonják Brüning kancellár befolyását. Neudeckben Hindenburg szükségképpen régi barátainak és nagybirtokos szomszédainak társaságába került és nyilvánvaló volt — az összeesküvők számoltak ezzel — hogy a feudális barátok és szomszédok telebeszéltek az aggastyán fülét rágalomokkal a Brüningkabinet ellen. Meissner, a „szürke excellenciá” maga is lement Neudeckbe, hogy Hindenburg befolyásolásának munkáját befejezze és mielőtt még Hindenburg visszatért volna Berlinbe, már tudni vélték politikai körökben, hogy ezuttal nem fog majd Brüningnek sikerülni „az öregot megfőzni”.

Hindenburg május 28-án érkezett vissza a fővárosba és másnap, vasárnap jelent meg nála kihallgatás Brüning. A kihallgatás célja az volt, hogy a kancellár megnyerje Hindenburg jóváhagyását az új szükségrendeletekhez, emellett — és ez nyílt titok volt — azzal a követeléssel kívánt Brüning fellépni, hogy a két intrikus közül az egyik, Meissner, távozzék az elnök környezetéből, lépjen át diplomáciai szolgálatba és menjen külföldre, a másik, Schleicher tábornok pedig vegye át nyíltan a hadügyminisztérium vezetését és viselje cselekedeteiért a felelősséget vagy pedig, ha erre nem hajlandó, helyezték őt át dandárparancsnoknak valami vidéki csapatostesthez.

A kihallgatás a szokásos formában kezdődött, Hindenburg a széles íróasztal mögött ült, a kancellár pedig elkezdte az új szükségrendelet ismertetését. Beszéd közben szemé az íróasztalra tévedt, amelyen egy papírlap feküdt Hindenburg kezeirésével, úgy elhelyezve, hogy a kancellár kényelmesen elolvashassa. A cédula két rövid jegyzetet tartalmazott:

1. A kormányt ne adjon ki több szükségrendeletet.
2. Több személyi változás ne történjék. A kamarilla ezt a két pontot pakkolta be az aggastyánnak.

Mint hogy a költségvetés egyensúlyának biztosítása az új szükségrendelet nélkül nem lett volna lehetséges, a jegyzet első pontja már azt jelentette, hogy a Brüning-kabinet nem tarthatja tovább magát. A kancellár ennek ellenére is folytatta ismertető előadását az új szükségrendeletéről, abban bízva, hogy mint már annyiszor, ezuttal is sikerülni fog neki Hindenburgot meggyőzni. Javában beszélt, amikor Hindenburg egyszerre csak félbeszakította:

— Nekem azt mondják, hogy ebben a

szükségrendeletben egy bolsevista telepítési terv van elrejtve; mi van ezzel?

A kancellár elképedve hallgatta ezt a közbeszólást s afölötti felháborodásában, hogy ellenfelei ilyen ostoba rágalomokkal befolyásolták az elnököt, nem választott Hindenburgnak, hanem folytatta referátumát.

Azaz, hogy csak akarta. Hindenburg annyira felfingerült azon, hogy nem kapott választ, hogy néhány pillanat múlva leintette a kancellárt:

— Hát ez így nem mehet tovább, kedves birodalmi kancellár ur, semilyen körülmények közt sem! Mi nem hozhatunk bolsevista telepítéseket! A két szakszervezetnek ki kell lépnie a kabinetből!

Brüning meglepődött a nyers hangú kijelentésen. Első pillanatban azt hitte, hogy Hindenburg — mit lehet tudni ilyen öreg embernél? — talán már elfelejtette, hogy a szociáldemokraták évek előtt kiléptek a kormányból... Az eszébe sem jutott, hogy a bolsevistagyanus „szakszervezetiek” megjelölés a keresztyén munkásszervezetek a kormányban ülő volt exponenseire vonatkozhatik. Hindenburg azonban gyorsan felvilágosította:

— Önre gondolok és Stegerwaldra! Természetesen visszamaradhat Ön azonban egy másik kormányban, mint külügyminiszter.

Brüning a szokatlan formájú lemondásra élesen ezt válaszolta:

— Nagyon köszönöm, tábornagy ur, de eltört hátgerinceel nem maradok miniszter!

Erre nem volt Hindenburg elkészülve. A környezete valószínűleg úgy informálta, hogy Brüning a lausannei konferencia előestéjén okvetlenül hajlandó lesz a külügyminiszteri székben megmaradni, hogy ő képviselhesse a konferencián Németországot és hosszú időn át előkészített külpolitikai akciót befejezhesse. A kamarilla ettől azt várta, hogy Brüning miatt a centrupárti támogatni fogja az új kormányt s emiatt fontos volt az összeesküvőknek, hogy Brüning nem mint kancellár, de mint külügyminiszter a helyén maradjon. Brüning elutasító magatartása nem illet hozzá a leckéhez, amit Hindenburg betanult.

Hogy áll a dolog akkor — kérdezte ezért a kancellártól — ha én mint tiszt a tisztához beszélek önhöz?

Brüningnek most össze kellett volna a bokáit vágni:

— Tábornagy urnak alázatosan jelentem, teljesítem a parancsot!

Brüning azonban nem vágta össze a bokáját, hanem keményen visszafelt:

— Most nem törődhetem érzelmi szempontokkal, csak politikai realitásokkal és én nem akarok egy második Bethmann-Hollweg lenni!

Bethmann-Hollweg volt az a német kancellár, akit a háboru alatt a katonai kamarilla megbuktatott s ezzel megakadályozta, hogy idejében befejezzék egy tiszteletes békét a háboru. Hindenburg az emlékirataiban rezignáltan emlékszik meg egy helyütt arról, hogy hiba volt részéről Ludendorffnak segítséget nyújtani Bethmann-Hollweg megbuktatásához... Az emlékiratoknak erre a mondatára célozott Brüning és hozzátette:

— Ugy látom, ön már nem tekinti az én feladatomban, hogy figyelmeztessenem azokra a veszélyekre, amelyekkel az elkövetkezendő események járnak fognak. Az ön értesülései ugyiltszik más helyről származnak.

Erre a célzatra Hindenburg nem válaszolt s a kihallgatás be is fejeződött.

Vasárnap délután a miniszterek egyrészel, Groenerrel, Dietrichhel, Stegerwaldal és Treviranussal megbeszélést tartott Brüning. Treviranus azt javasolta, hogy a kancellár kísérelje meg még egyszer más véleményre hangolni Hindenburgot. Brüning felháborodva azt válaszolta, hogy eszébe sincs Hindenburggal, aki neki köszönheti megválasztását és most így viselkedik, még egyszer leülni tárgyalni.

Hétfőn aztán Brüning átnyújtotta az elnöknek a kabinet lemondását, ezekkel a szavakkal:

— Átadom önnek, birodalmi elnök ur, távozási kérésünket, pontosan hét héttel az ön újválasztása után!

Hindenburg egy szóval sem válaszolt erre a kis tüszúrra, átvette az iratot, sarkonfordult és magukrahagyta a lemondott kormány tagjait.

Brüning felindultan áment ezután az elnöki irodába Meissner államtikárhoz és erőlyesen kikérte magának, hogy a birodalmi elnök — mint az a kormánylemondások után történni szokott — köszönllevelet intézzen hozzá...

(K. Gy.)

Stockholm, 20: Orgona.
Svájci Aleman Adó, 19.30: Népszertű zene.

Szombat, június 18.

Bukarest, 18: Rádiózenekar, 19.45: Román kardalok.

Budapest, 9.15: Az államrendőrség zenekarának hangversenye. Offenbach: A savoyardok, nyitány. Lehar: Arany és ezüst keringő. Millöcker: A remete csegettyűje. Paris—Chambers: Amerikai utazás. Schubert: Rosamunda, nyitány. Dauber—Szöllösy. Magyar népdalok. Dorain N.: Texas song. Bayer: A baba-tündér, egyveleg. 12.05: Hangverseny. Lalo: Spanyol szimfónia. Puccini: Bohém élet ária. Lehar: Miért is fáj úgy az ébredés. Környei: Apotheosis. Geel: Amerikai dal, Tartini—Kreislér: Variációk Corelli egy témájára. Sarasate: Zapateado, Paginini: a-mol. Hubay: Hagyj álmadni. Dánffy: Mondogatók, 4.00: Gyermekekjátzóóra. 5.00: Szalónzenei hangverseny. 6.45: Gramofónhangverseny. 7.45: Rádióamatörposta. 8.20: Zoltán Irén hangversenye. 9.00: Szerenád a bécsi Josefplatzon. A bécsi filharmónikusok és az állami opera kórusának hangversenye. Utána körülbelül 10.00: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek, löverseny-eredmények. Majd: Sovánka Nándor és cigányzenekarának zenéje.

Bécs, 19.30: Hangv. 21: Filharmónikus hangv. Weber: Oberon nyitány. Haydon: G-dur szimfónia. Dvorak: Esti áldás. Schumann: Éji dal. Berlioz: Faust el-kárhozása. Gluck: Orfeusz. Mozart: Thamos király. Schubert: Varázsfuvola. Strauss: Perpetuum mobile.

Berlin, 18.25: Stravinskij 50-ik születésnapja.

Breslau, 22: Tánczene.
Stuttgart, 20: Tarka est.
Varsó, 20: Filharmónikus hangv. 20.55: Chopin hangv.

Milano, 19.05: Könyű zene.
Róma, 20.45: Opera.
London, 19.30: Hangv.

Svájci Romand Adó, 19.10: Tánczene.
Svájci Aleman Adó, 20: Opera és operettársulatok.

Stockholm, 18.30: Szór. zene.
Oslo, 20.30: Műdalok. 22.15: Karének.
Prága, 21: Fuvószené.
Pozsony, 22.20: Cigányzene.
Brünn, 18.25: Keleti zene.

APRÓ

MŰVÉSZET

Péntek, június 17.

Bukarest, 17.10: Rádiózenekar, 18.30: Verdi: Traviata c. operája.

Budapest, 9.15: A Szervánszky szalónzenei hangversenye. 12.05: A rádió házikvintettjének hangversenye. 5.00: A felelősségérzet és az életbátorság. 5.30: László Imre magyar nótákat énekel Kurina Simi és cigányzenekarának kíséretével. 6.30: A sportszerű uszás. 6.55: A Budapesti Koncert Szalónzenei hangversenye. 8.00: A fuvóshangszerek ismeretése. Majd: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. 3: Csajkovszki: V. szimfónia. Utána körülbelül: 9.45: Időjelzés, hírek, időjárásjelentés. Majd: Toll Árpád és Toll jancsi cigányzenekarának zenéje. 11.00: Dr. Ernst Häckel németnyelvű előadása.

Bécs, 19.30: Zongorahangv.
Berlin, 19.10: Karének. 20: Rossini: Semiramis c. operája. Főszerepben: Schwarcz Verával és Schmidt Józseffel.
Breslau, 19: Weber hangv.
Heilsberg, 18.50: Orgonahangv. 20: Zenekari verseny, klasszikus áriákkal.
Langenberg, 18.15: Gramofón.
Stuttgart, 22.45: Kamarazene. Beet-hoven C-moll szonáta.

Lipscse, 20.30: Brahms szerelmi dalai. 22.10: Stravinskij hangv.
Varsó, 20: Filharmónikus hangv. 22: Tánczene.

Milano, 19.10: Könyű zene.
Róma, 22: Zenekari hangv. Saens, Hubay, majd olasz népdalok.
Palermo, 20.20: Gramofón.
Prága, 20.45: Rzenekar, cselló szólóval.

Pozsony, 19: Lett és orosz dalok.
Brünn, 19: Fuvószené.
Kassa, 19: Operettalok.
Belgrad, 22: Francia zene.
Brüsszel, 21: Rzenekar. 20: Szimf. hangv.

Madrid, 22.30: Szimf. hangv.

STANBÁZ-FILM
MŰVÉSZET

A Magyar Színház heti műsora
Szombaton este 11-kor: Abris rózsája. (Nagyon olcsó, a mozihelyáraknál is alacsonyabb matinéhelyárakkal. Pá-holy 5 személyre 80 lej, valamennyi földszinti ülés 20 lej, valamennyi erkélyülés 10 lej. Sorozatszám: 247.)

Vasárnap délelőtt 11-kor: Torockói menyasszony. (Nagyon olcsó, a mozinál is alacsonyabb matinéhelyárakkal. Pá-holy 5 személyre 80 lej, valamennyi földszinti ülés 20 lej, minden erkély-ülés 10 lej. Sorozatszám: 248.)

Az Opera-Mozgó műsora

Péntek, június hó 17-én: Mindent egy eső-kért.

Szombat, június hó 18-án: Mindent egy eső-kért.

Vasárnap, június hó 19-én: Mindent egy eső-kért.

Hétfő, június hó 20-án: Mindent egy eső-kért.

Kedd, június hó 21-én: A téli szezón legnagyobb és legszebb filmje: Opera bál. Főszereplők: Liane Haid, Ivan Petrovich, Georg Alexander.

Szerda, június 23-án: Opera bál.

Csütörtök, június hó 23-án: Opera bál.

Előadások kezdete: fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor. Helyárak: 10 és 20 lej.

A fiórtól leány s az élnivágó menyecske

pompás regénye: Laczkó Géza: Szent Iván tüze 368 oldal 120.— lei Lepage-nál Kvár. Postán utánvétellel franco. Kérje az új könyvek jegyzékét Lepage-tól.

Ismét kapható:
Ganz Ábrahámné Kóser szakácskönyve

Leszállított ára:
Lei 180

Kapható az UJ KELET könyvosztályában, a pénz előzetes beküldésével, vagy utánvétellel

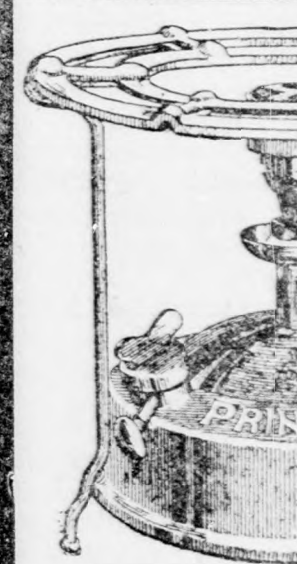
HIR

A ZSIDÓ NEM SÉG NAGYINTÉZŐ NAK ÜLESE. Vasárnap lesz a Zs. N. Sz. sági ülésének megnyitása Kollegium tornaholnap számában részben fogjuk a NIB A NIB ülés és a WIZ... akik firdőjegyet jegyüket SOMESEN... kell megváltás.

Ujabb vasuti vonat határozta el az olasz... Rómából jelentik: A... tanács további fontos... willamosítását határoz... mintegy ötezer kilomé... A munkanélküliség elle... ötvenmillió lirát utal... vállalatnak a megkezd... sek folytatására. Kéts... közmunkaügyi miniszte... re bocsátottak most... munkák céljaira.

A kultuszminiszte... rabbihoz, az orthodox... rabbi vizsgák ügyében... az orthodox iroda elnö... let kapta a kultuszmi... rabbi ur! Van szeren... hogy az utolsó képesi... június 21, 22, és 23-ik... Ezen alkalommal ké... figyelmét felhívni, hogy... vizsgára jelentkezni ne... hadügyminisztérium ért... a kedvezmény töröltess... vonultassanak. Hasonló... tétetni azon rabbi be... is, akik a hadügyminisz... illetékes hadkiegészít... katonai szolgálat alól t... anélkül, hogy ezen mi... ronatközlőg engedély... Pópa seful szervicuili.

Főlvétel a nagyv... tiu és leánygimnázium... orth. zsidó hitközség fé... leánygimnáziumában, ... orth. zsidó, nyilvánossá... lájában, az 1932—33. ... lentkezesek folyamatar... zetek valamennyi osz... szadékozik a főlvétel... helyük biztosítása cé... föltétlenül nyujtsák be... ságához. Az újonnan i... az iskolai, születési, áll... újravizsgálási bizonyítvá... Folyamodványmintával... fölvilágosítással kész... iskolai igazgatósága. V... kelendő. Mindkét gim... osztályu. A fiugimnáz... kapcsolatos.

A világ leg... bálnélküli va...

Petrol ga

1 liter petróleu... főz, süt, nem... nem füstöl, ... veszélyt

FÓLERA
Moskovits
Cluj—Kolozsvár
szemb

HIREK

A ZSIDÓ NEMZETI SZÖVET-NAGYINTÉZŐBIZOTTSÁGÁNAK ÜLESE. Vasárnap délután 3 óra lesz a Zs. N. Sz. nagyintézőbizottmányi ülésének megnyitója a Reformáris Kollégium tornatermében. Lapunk napjainkban részletesen ismerteti a NIB ülés és a WIZO bazár részvevőit, akik fűrdőjegyet vesznek igénybe, a gyűjték SOMESENI-BAI állomásra megváltásáért.

Ujabb vasuti vonalok villamosítását határozta el az olasz minisztertanács. Rómából jelentik: Az olasz minisztertanács további fontos vasuti vonalok villamosítását határozta el, összesen mintegy ötezer kilométer hosszúságban. A munkanélküliség elleni küzdelem során nyvenmillió lírát utaltak ki az utépitő vállalatnak a megkezdett országút-építésként folytatására. Kétszázmillió lírát a munkanélküliség minisztérium rendelkezésére bocsátottak most meginduló új köz-munkák céljaira.

A kultuszminiszter levele Wézel főbíróhoz, az orthodox iroda elnökéhez, a rabbinok ügyében. Wézel főbíró ur, az orthodox iroda elnöke az alábbi levelet kapta a kultuszminisztériumtól: Főbíró ur! Van szerencsénk értesíteni, hogy az utolsó képesítő vizsgák f. é. június 21, 22, és 23-ik napjaira tűzettek ki. Ezen alkalommal kérjük az érdekeltek figyelmét felhívni, hogy amennyiben ezen vizsgára jelentkezni nem fognak, úgy a hadügyminisztérium értesítetteti fog, hogy kedvezmény töröltessék és azonnal be-munkássanak. Hasonlóképpen lépés fog történni azon rabbik bevonultatása iránt, akik a hadügyminisztériumtól vagy az érdekes hadkiegészítőparancsnokságtól azonos szolgálat alól felmentést nyertek, mikül, hogy ezen minisztériumtól arra vonatkozólag engedélyt bírnak. Anton Sapa seful szervicului.

Főlvétel a nagyváradi orth. zsidó és leánygimnáziuma. A nagyváradi orth. zsidó hitközség félévszázados fúu és leánygimnáziumában, Erdély egyetlen orth. zsidó, nyilvánossági jogu középiskolájában, az 1932-33. tanévre szóló jelentkezések folyamatban vannak. Ez intézkedések valamennyi osztályaiba iratkozni kezdtek az a főlvétel iránti kérelmeket helyük biztosítása céljából f. hó 25-ig feltétlenül nyújtsák be az iskola igazgató-irodához. Az újonnan iratkozók kötelesek iskolai, születési, állampolgársági s az iratolási bizonyítványait beküldeni. A pályaműveket a minisztériummal s minden egyéb iskolai igazgatósággal. Válaszbélyeg mellékelendő. Mindkét gimnázium négy-négy osztályú. A fiugimnázium talmudtörával kapcsolatos.

A fasiszta vérbíróság hátulról való le-lövetésre ítélte a baloldali antifasiszta összeesküvők vezetőjét

Róma, június 16. Az államvédelmi külön bíróság tegnap folytatta a szélső baloldali terroristák bünperének tárgyalását. Az államügyész Bovone fő-vádolt ellen halálós ítélet kimondását javasolta, hat másik vádolt ellen 30-30 évi szabadságvesztést és két vádolt ellen 10-10 évi szabadságvesztést indítványozott. A hosszútartamu szabadságvesztésre ajánlott vádoltak között van Grete Blaha bécsi nő is. Ujabb jelentés szerint az olasz államvédelmi

meghozta ítéletét a bombavető terroris-ták elleni perben. Az ítélet Bovone fő-vádoltól hátulról való lelövetésre ítélte. Grete Blaha vádoltot 30 évi fegy-házra és a többi 14 vádolt közül kettőt 10 évre, a többi 30 évi fegyházra ítélte. Ezzel kapcsolatban jelentik, hogy az olasz király megfosztotta kitüntetéseitől és rendjeleitől Luigi Sturzo francia emigrációban élő antifasiszta olasz papot.

Az osztrák nemzeti szocialisták kü-lönös tüntetése. Bécsből jelentik: A parlamentben ma először megjelent nemzeti szocialista törvényhozók sajtóságság tüntetést eszeltek ki tiltakozásul azon intéz-kedés ellen, hogy nekik — a többi pártok-kal ellentétben — helyiséget nem utaltak ki. A nemzeti szocialisták kezükben mos-dókkal, hajkefékkel, szappanokkal, szá-j-vizes üvegekkel, fogkefékkel, vállukon törölközőkkel lépték át a parlament elő-esarnokát, majd az oszloposarnok egyik kevéssé forgalmas pontján öltözött ren-dezettek be maguknak. Renner nemzeti tanácsi elnök a történetekről értesülve, több ízben intervenciát a tüntetőknel öltözéshelyiségük leépítése s a berende-zési tárgyak eltávolítása iránt.

Sztárok a pult mellett. Párizsból je-lentik: A párizsi operanegyed kereskedői érdekes kísérletet tettek a gyenge forga-lom fellendítésére. Néhány napra leszer-ződötték a párizsi színházi s filmvilág lenépszerűbb hőljeit, hogy ezek vállal-ják üzleteikben az árusítást. Így többek között a pult mögé állt a híres Mistinguette, továbbá Cecile Sorel és Raquel Meller. A kísérletnek olyan nagy sikere volt, hogy a nagy tolongás miatt az Avenue de l'Opérán az autóforgalmat is meg kellett szüntetni.

Egy munkanélküli lámpagyújtató revolveres merénylete a belga képviselő-házban. Brüsszelből jelentik: A belga képviselőház mai ülésén egy karzati látogató több revolverlövést adott le a szocial-demokraták padjai felé. A munkásképviselek egyikét sorolta, de nem sebezte meg. A merénylő munkanélküli lámpa-gyújtató, aki kissé eszelősnek mutatko-zik s tettét valószínűleg személyes indok-kból követte el. Bekísérték a rendőr-segre.

Hitler kibékül Marx-szal. Berlinből jelentik: Hitler Adolf a nemzeti szocia-lista párt gyűlésén tartott beszédében a következőket mondotta: „Ki akarjuk bé-kíteni a nemzetközi marxizmust a polgári nacionalizmussal. A nemzeti szocialista mozgalom célja egy új, erős és nagy Németország megteremtése. A harc most döntő stádiumához ért.”

Kereskedelmi tárgyalások folynak Németország és a Balkán-államok között. Berlinből jelentik: Németország és a Bal-kán államok árucseré kereskedelem meg-valósítása kérdésében folytatnak tárgya-lásokat. A devizarendeléseket oly módon akarják eltávolítani, hogy a német nagy-kereskedelmi szövetsége clearing utján akarja felhasználni követeléseit. Jugo-szláviával már sikerült megegyezésre jutni. Bulgáriával és Görögországgal ugyancsak rövidesen megállapodnak.

Brünnben tartják meg a nemzetközi diákkongresszust. Prágából jelentik: A genfi nemzetközi diákszervezet ezévi kongresszusát július 27-től augusztus 3-ig terjedő időre Brünnbe hívta össze. A genfi nemzetközi diákszövetség a diák-szervezetek aktuális problémáival foglal-kozik és többek között az a célja, hogy a főiskolák hallgatóságát bevezesse a jelen idők közéletének ismeretébe, hogy így a diákok tanulmányaik befejezése után a közéletben érvényesülhessenek. A Brünni kongresszuson 200 diák és tanár fog részt venni a különböző államok képviselété-ben és a kongresszus nemzetközisége ab-ban is kifejezésre jut, hogy annak tárgyalási nyelve az angol, a francia, a né-met és a csehszlovák lesz. A Brünni diák-kongresszusnak, amelyet dr. Benes kül-ügyminiszter személyesen fog megnyitni, főtémája a diák elhelyezkedése lesz a mai társadalomban. Erről a tárgyról a kong-resszus keretében számos előadást fognak tartani. A kongresszus bizottságai ezen-kivül részletesen fognak foglalkozni a diákság szocialis problémáival.

RAPRÓL RAPRA

A Staatsoper a jövő szezonban be fogja mutatni Hans Eisler „Az új ember” című operáját.

Ausztrália északnyugati partja kö-zelében megtalálták az eltűnt német Ausztrália-repülő, Bertram gépét. A bennszülöttek azt állítják, hogy a pi-lótát ismeretlen tettesek meggyilkolták. A kormányzat hivatalnokokat küldött ki repülőgépen a tényállás felderíté-sére.

A Deutsches Volksteater ősszel be fogja mutatni Ernst Toller új darabját a „Vak istennő”. A darab nem rég ké-szült el s még sehohsem adták.

Tókióban a mozi-kikiáltók sztrájkba léptek. A sztrájk oka az, hogy a mozi-sok nem akartak belemenni háromhavi felmondásra és béremelésre vonatkozó követeléseikbe. A kikiáltók Japánban fontos szerepet játszanak a mozikban, mert ott a legtöbb film még mindig néma s a filmmagyarazók előadás köz-ben magyarázatokkal kísérik a filmszi-nészek játékát.

A fűrdőket 1888-ban 187 ezer ember látogatta. 1913-ban a fűrdők látogatói-nak száma 4 millió volt, 1931-ben tíz millió 700 ezer.

Jack Dempsey volt boxoló világbaj-nok megcáfolta azokat a híreket, mint-ha szándékában lenne volt feleségével Estelle Taylor-rel új házasságot kötni. Szerinte nem helyes, ha a jól kereső férfinek önálló életet élő felesége van. Az új Dempseynek tehát — ha erre vala-ha sor kerül — nem lesz filmsztár, sem színésznő.

Amalie Erhardt amerikai óceánre-pülő pilótánő utban vissza hazájába. A pilótánőt az Ile de France óceánjár-ón férje is kíséri.

Németországban a filmszínházak az elmúlt szezonban 222 hangosfilmet mu-tattak be. Ezek közül 134 volt a német, 53 amerikai, a többi más európai álla-mokban készült. Filmkörök elégtétel-lel állapítják meg, hogy a belföldi gyár-tás elhelyezése tulsúlyban van s a pro-dukció fedezni tudja a mozik szükség-leitét.

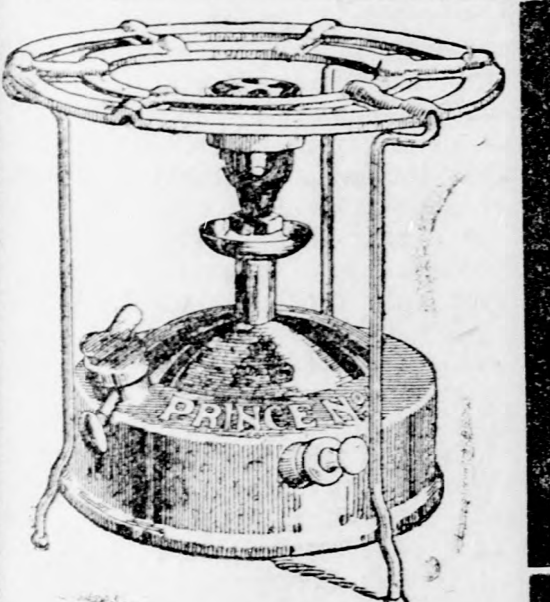
Az utolsó három évben Angliában közlekedési balesetek következtében több mint husz és félezer ember vesz-tette életét.

A londoni városi tanács rendeltetve-tet szerkesztett, melynek értelmében 2 font büntetéssel lehet sújtani mindazo-kat, akik nyitott ablakok mellett rádi-óznak, vagy grammofonoznak. Hir sze-rint a belügyminisztérium jóvá fogja hagyni a tervezetet s az hamarosan életbe lép.

A WIZO bazáron megnézheti a Haggibbor Hazenna csapatának mér-közéseit. A WIZO bazár vasárnap dé-lután érdekes attrakcióval kedveskedik a közönségnek. A Haggibbor komplett két Hazenna csapata mérkőzést játszik a bazár alatt és a kitűzött prémiumra való tekintettel a mérkőzés rendkívül izgalmasnak ígérkezik.

Árverés. Péntek és szombat d. u. 5 órától 130 értékes festmény u. m. Pop, Kézdi-Kovács, Kom, Kacz Endre, Neog-rady, Herman Lipót, Kabos, Olgvai, Papp Emil, stb. eredeti művei kerülnek dara-bonként árverésre, v. Unió ucca 11, üzlet-helyiségben.

Byrd ellentengernagy új délsark-vidéki kutató utra készül. Párizsból je-lentik: Newyorki jelentés szerint Byrd ellen tengernagy, aki a napokban sikerrel tette le a pilótavizsgát, új dalsarkvidéki kutató utra készül, hogy a déli sarkpont körül a levegőben készített terepfelvételeinek hiányos részleteit az új expedició során kiegészítse.

A világ legjobb bálnélküli valódi svéd Petrol gázfőzőle

1 liter petróleum 10 óráig főz, süt, nem kormoz, nem füstöl, teljesen veszélytelen.

FŐLERAKAT: Moskovits és Társa Cluj-Kolozsvár, Főpostával szemben

Népszertü
S.
kar . 19.45:
amrendőrség
Offenbach:
r: Arany és
remete cse-
Amerikai
da, nyitány.
népdalok.
er: A baba-
angverseny.
cini: Bohém
fáj úgy az
Geel: Ame-
Variációk
sate: Zapa-
ay: Hagyj
tják, 4.00:
alónzenekari
angverseny.
20: Zoltán
Szerénád a
filharmóni-
sának hang-
0.00: Időjel-
lóverseny-
Nándor és
harmónikus
y. Haydon:
Esti áldás.
z. Mozart:
arászfuvola.
50-ik szüle-
us hangv.
e.
Tánczene.
Opera és
e.
5: Karének.
ársat keres
a kiadóban,
gyermekko-
Filipescu
megvételre
Somes.
Wertheim
m a kiadó-
mné
yve
ra:
O
könyvosz-
beküldésé-
el

Taxa postală
platite în nume
No. 224.716-9

da Baron L. Po
Telefon: 9-77.
vonta 110, neg
600, egészévre
navonia 1, neg
egészévre 10
értékű valuta.
szerint. Az „Uj
bánsági zsidós
Cikkeink után
rón megjelölés

UJ KELET Legújabb hírek

Fildermann dr. választási kartell-ajánlatot tett a Zsidó Pártnak

Goga Octavian lapja lelövésével fenyegeti Vaida Sándort, a kolozsvári Patria pedig banditának nevezi Ducát

A cuzisták antiszemita kormány-programmal indulnak a választásokba. Megszakadtak a tárgyalások a kormány és a szociáldemokraták között

Népszövetségi kiküldöttek fogják elvégezni a román állam pénzügyi reorganizálását

Bucuresti-Bukarest, junius 16. (Az Uj Kelet tud.) Mint azt tegnapi számunkban jelentettük, Fildermann dr. csoportja, az Uniunea Evreilor Roman, választási kartell-ajánlatot tett a hatalmon levő nemzeti parasztpártnak.

Két napig tartó tárgyalások után a nemzeti parasztpárt az UER kartell-ajánlatát visszautasította.

Epre a romániai zsidó politikában váratlan fordulat következett be.

Az UER az országos Zsidó Párt vezetőségét kereste meg kartell-ajánlattal.

A Zsidó Párt vezetőinek kezdetűl fogva az volt az álláspontja, hogy Románia zsidóságának teljesen egységes fronton kell harcolnia a bepolitikában. Ennek az egységnek a létrehozása eddig sem a Zsidó Párton mulott, hanem éppen azon az UER-en, amely tagadta az öntudatos zsidó politika és az önálló zsidó lista létjogosultságát.

A Zsidó Párt annál nagyobb elégtétel könyvelheti el ezt a kartell-ajánlatot, amely az öntudatos zsidó politika újabb győzelmét jelenti. A Zsidó Párt és az UER vezetői közötti tárgyalások semleges helye Margulies nagyiparos lakásán indultak meg. Margulies, a cionista mozgalom egyik áldozatkész támogatója, akit röviddel ezelőtt a legfőbb gazdasági tanács tagjává neveztek ki. A tárgyalásokról egyelőre nem áll módunkban további részleteket közölni.

Cuza kormányprogramot adott

Bucuresti-Bukarest, junius 16. A cuzisták tegnap délután Jasiban gyűlést tartottak a választási kampány bevezetése képpen. A gyűlésen Cuza professzor elnök költ, aki beszámolt a megjelenteknek az antiszemita liga által folytatott választási kartell-tárgyalásokról. Elmondotta, hogy Jorgával a tárgyalások megszakadtak, miután az antiszemita liga csak saját választási jele alatt hajlandó résztvenni a harcban. Jorga viszont azt kívánja, hogy a cuzisták az Uniunea Nationala listáján jelöltessek magukat.

Ezután az ifjabbik Cuza tartott nagy expozét az antiszemita liga programjáról. Ennek az expozéznak különös érdekessége az, hogy a zsidó-kérdés csupán másodszorban van megemlítve. George Cuza kifejtette, hogy

az antiszemita liga követeli a külföldi tartozások kifizetésének felfüggesztését mindaddig, amíg a költségvetés kiegyensúlyozása meg nem történik.

A lej egy alacsonyabb árfolyamon restabilizálendő. Az összes felesleges intézményeket meg kell szüntetni. A névroánosítás többé nem engedélyezhető.

— Ami a zsidókat illeti, — mondotta George Cuza — törvény hozandó, hogy a zsidók földet nem vásárolhatnak és katonák nem lehetnek. Ezzel szemben tartoznak hadmentességi adót fizetni. Az egyetemen bevezetendő rájuk a numerusz klauzusz. Az 1927 után beköltözött zsidókat ki kell utasítani.

Az ifjabbik Cuza kijelentette végül, hogy mihelyst Hitler uralomra kerül, Romániában is megindul az a folyamat, amelynek vége a politikai pártok bukása és az antiszemita liga elveinek győzelme lesz.

Maniu Gyula szerdán éjjel megérkezett a fővárosba és csütörtök délelőtt hosszas tárgyalásokat folytatott a nemzeti parasztpárt vezérével. Politikai körökben nem tartják valószínűnek azt, hogy a választások után közvetlenül

Maniu hajlandó volna a párt élére visszatérni és a miniszterelnökséget elvállalni.

Maniu csak abban az esetben fogja helyét ismét elfoglalni a nemzeti parasztpárt élén, ha meggyőződött arról, hogy az alkotmányos és demokratikus kormányzás ténylegesen biztosítva van.

A nemzeti parasztpárt és a szociáldemokraták között a kartell-tárgyalások véglegesen megszakadtak.

A szociálisták a Lupta szerint husz mandátumot követelnek, a munkügyi minisztérium vezetését és különböző programmatikus kívánságai voltak. Ezzel szemben a nemzeti parasztpárt mindössze 11 mandátumot lett volna hajlandó a szociálistáknak engedélyezni.

A választási harc az ellenzéki pártok és a kormány között minden eddigieket felülmúló erőszakossággal folyik. A liberálisok lapja egyébként sem nevezi a kormányt, mint „Boila—Vaida-kormányt”, amely a lap szerint vissza akarja hozni a tolvajokat és panamistákat az állam élére. Válaszképpen a kolozsvári „Patria” mai számában a „Bandita Duca válaszlajon” címmel írt cikkében

azzal vádolta a liberális párt vezérét, hogy az elmúlt év tavaszán millios tantiémeket vett fel a Banca Generalától, bár tudta, hogy a bank közvetlenül az összeomlás előtt áll, Duca a Patria szerint azért kötött kartell Jorgával, hogy megszabaduljon az igazságszolgáltatás kezei közül.

Goga durvaságban még a liberálisokon is túl tesz. Lapja, a Tara Noastra, egyenesen azzal fenyegeti meg „Alexander von Vaidát”, hogy a golyók süvitenek a levegőben és az egyik könnyen eltalálhatja a miniszterelnököt, nem úgy, mint ahogy az a három év előtti merénylet alkalmával történt.

Az ellenzéki pártok egyébként elfogadták Averescu marsallnak azt az ajánlatát, hogy együttesen ellenőrizzék a választások szabadságát.

A liberálisok, a Geogisták, az averescanusok Jorga—Argetoianu és a szociáldemokraták közös bizottságot létesítenek Bukarestben. Ez a bizottság vidéki komiték útján fogja ellenőrizni a prefektusok és a csendőrség magatartását és a választási kortések mozgási szabadságát.

A kormány egyébként a pénzügyi szanalással kapcsolatos intézkedésekkel van elfoglalva. Megbízható helyről származó értesülésünk szerint közvetlenül a választások után a kormány a Népszövetség intervencióját fogja kérni az állam pénzügyi reorganizálásához.

Az erdélyi ortodox zsidóság állásfoglalása a választások ügyében

Cluj-Kolozsvár, junius 16. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az erdélyi zsidóság több vezérérfia ma megbeszélésre jött össze Kolozsvárról, amelyen a kormányváltás és a képviselőválasztások által előállott helyzettel foglalkoztak. A megbeszélések során kialakult az a vélemény, hogy az ortodoxia, mint hitelekezet semmilyen álláspontot nem foglalhat el, mert politikával nem foglalkozik, azonban kívánatosnak tartja, hogy a parlamentben oly férfiak is bekurüljenek, akik a zsidóság és benne az

ortodox zsidóság speciális kívánságainak, illetve sérelmeinek hangot adjanak. A vélemények egyöntetűséggel oly irányba nyilvánultak meg tehát, hogy a zsidóságnak, tehát az ortodox zsidó szavazóknak is a Zsidó Párt mellé kell állniok és igen kívánatos volna, ha a párt belsejében, illetve a jelöléseknél olyan egyének is legyenek elsősorban jelölve, akik az ortodoxia kívánságait és panaszait belülről ismerik és ezért azokat megfelelő módon is tudják képviselni.

Egy angol képviselő az alsóházban kisebbségvédelmi interpellációt intézett a kormányhoz

„A Népszövetség kisebbségvédelmi politikája teljesen hatástalan”

London, junius 16. Noel Buxton az alsóházban kisebbségvédelmi interpellációt intézett a kormányhoz s közelebbről foglalkozott felszólalásában a jogszáviai kisebbségek helyzetével. Azt hangoztatta, hogy Jugoszlávia nem tartja magára néve kötelezőnek a kisebbségvédelmi szerződésben foglalt kötelezettségeket. Követelte részükre az iskolafenn-tartási jogot és nemzeti nyelvük szabad

használatának jogát. Azt állítja, hogy a Népszövetség kisebbségi védelmi politikája teljesen hatástalan, mert a panaszokat a sérelmező fél távollétében tárgyalják le s az a fél, amelyik ellen a panaszt benyújtották négy szemközti tárgyalhat a panasz megvitátása közben is a bizottsági tagokkal. Kormányról Hailsham nemzetvédelmi miniszter válaszolt Macdonald távol

létében az interpellációra. Kijelentette, hogy a kormány elsőrangú kötelezettségnek tekinti a kisebbségvédelmet s Anglia kormánya, mint a kisebbségvédelmi szerződések egyik giransa a jövőben is igyekezni fog odahatni, hogy az európai béke érdekében respektálják a kisebbségi jogokat.

Árvíz Kisenev mellett

Bucuresti-Bukarest, junius 16. A CFR kisenevi távirata szerint a közelben levő Ghidigici állomáson, felhőszakadás következtében a víz 400 méter hosszúságban elmosta a vasuti töltést. A forgalom egyelőre szünetelni kénytelen.

Akik két országban fizetnek adót

Bucuresti-Bukarest, junius 16. Ma aláírták azt a román-magyar egyezményt, amely a határmenti lakosok adózását szabályozza és megakadályozza, hogy azok, akiknek birtokait a határ kettéosztja, mindkét országban kötelesek legyenek adót fizetni.

Lausanne után európai gazdasági értekezlet?

Párizs, junius 16. Mérvadó francia körökben hirtik szerdán este, hogy Herriot és Macdonald megegyeztek abban, hogy a lausannei értekezlettel kapcsolatban vagy néhány héttel az értekezlet után Lausanneban összeurópai gazdasági konferenciát rendeznek, amelyen megvitatják az egész Európát érdeklő kereskedelem- és gazdaságpolitikai kérdéseket, különösen a vámok leszállításának és egy egységes európai valuta megteremtésének kérdését.

Továbbá hirtik, hogy Herriot és Macdonald között megállapodás jött létre, hogy a lausannei értekezletnek a jövőteli moratórium hat hónappal való meghosszabbítását fogják ajánlani, mivel július 1-ig, a Hoover-moratórium lejártá napjáig, a háborus adósságok és a jótételi fizetések kérdésénél végleges rendezése nem érhető el.

Bomlik a szociáldemokrata párt

Bucuresti-Bukarest, junius 16. A független szociálisták „Proletarul” című lapjának legutolsó száma a szociáldemokrata párt bomlásáról számol be. A lap teljes egészében közli a craiovai és nagyszebeni szociáldemokrata pártok legutóbbi gyűlésén hozott jegyzőkönyvi határozatokat, melyek a szociáldemokrata párttól való elszakadást és a független szociálistákhoz való csatlakozást jelentik be. A lap szerint a szociáldemokrata pártból történt legutóbbi kizárásokról miatt Kolozsvárról is számosan jelentették be a szociáldemokrata pártból való kilépésüket és a független szociálistákhoz való csatlakozásukat. A jegyzőkönyvek szerint a szociáldemokrata párttól való elszakadásra a fenti szervezeteiket a pártban uralkodó megalkuvó, reformista szellem és az a körülmény bírta rá, hogy a párt vezetői a maguk kikié érdekeinek megvédése szempontjából teljesen lehetlenné tették a pártdemokrácia és a pártdemokrácián keresztül a baloldali elemek érvényesülését.

— A kormányssajtó szerint nincs szükség a választások tisztaságát ellenőrző gárdára. Bukarestből jelentik: A kormányssajtója az Averescu által javasolt ellenzéki gárdára vonatkozólag megjegyzi, hogy a kormány garantálja a választások szabadságát és minden erőszakoskodás mellőzését, semmiféle ellenőrző gárdára nem lesz szükség, ha csak az ellenzéki ilyen gárdákkal nem akar provokálni. A Dimineata erre megjegyzi, hogy Vaida intervenciói szépek, de ő nem lehet minden prefektus és minden rendőrbiztos mögött.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása, Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai u.) 10, sa. Telefon 9-77.

Ugy köszönt le mint régi ismerős. Eddig csak egyezzen jel alatt a megvédje jogait, De az eumult é nagy élmény kitörvéste a lélekbe ez.

Mélyen a zsidó tött ez a barátja.

Mert ez a jel u a zsidó politika gyugarán is.

Ezen jel alatt ma da, elbukott egy ezen jel alatt egy táruktak fel.

A gábut-széthuzá vonult be djadalma zsidó szolidaritás Bevonult és gyöz De csak első gyö győzelem édeskevév hozzuk mindazt, ar gei romboltak le l

Most ismét uj l próba előtt áll Rom Nem lehet kétség erőpróba ismét a z zsidó szív és lélek neppapja lesz.

A kását nem forrón,

már pedig Papen megetetni a néme reakciót.

Most már ott tá junker-kormány az, kását.

Nem csoda, Poroszországban listák és kommunist zász ellenére összefo Hitlerék dühöngér és pedig most má rácia hívei ellen, h A délnémet állam hajják végre a jur ket.

Lausanneban kihu junker-hitlerista ag Schleicherről ki diktátor volna, hanc rácia rajongója.

A kása már nem Es egyre jobban E végén nem is a azok fogják megenn Legálább elrontjá és a kedvüket is elv pet etessék meg vele

A lausannei v forradalom

Lausanneban való tént. Ma még belá vértelen forradalom. Az öt főhatalom ták a jótételek és határidő nélküli fe linj egyenesen azt hogy a jótételek fellegett.

A történelmi kény masabb volt a leg nál is.

Mert hogy a rossz nagy volt, azt miser mint a világválságn tokig való elfajulása

Az az igazság, m ban győzött, két év előt is igazság volt maskodott, ugy enn államférfiak az okai éppen az igazságok gáncolásával, a ma tették.

E pillanatban azo a multak firtatása, azéke előtt ugy sem